

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 118 / Iunie 2021

118

iTeach – o nouă abordare a dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice | **NICOLETA RÎȘNOVEANU**

Educarea unei atitudini pozitive față de mediu prin proiecte eTwinning | **MAGDA HIDEG**

Din sala de sport la școala online

| **CARMEN GRĂDINARU**

Instrument adaptat pentru evaluarea online a competențelor la educație fizică

| **MARINELA PANTEA**

Instrumente de îmbunătățire a procesului de comunicare la ora de educație fizică | **MIHAELA FLOREA**

Comportamentul hiperactiv – agent provocator de conflicte (Studiu)

| **AURICA MARC**

Copilul cu tulburări ADHD: Soluții proactive pentru situații specifice din clasă | **LUMINIȚA PRODAN**

Hermeneutica textului poetic

| **COSMINA MARIA MIRCEA**

Pasiune și responsabilitate în educație

| **CORNELIA ANCA BUZILĂ**

Ieri marginalizat, astăzi elev integrat, cu părinți încântați

| **MIHAELA-VIOLETA BOSCOR**

Strategii de predare online la elevii cu cerințe educaționale speciale

| **EMEL CADÂR**

Experiințe online

| **OANA STANGACIU**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:

iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X

ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

Doru ȘTEFĂNESCU (fundația Institutul pentru Educație)

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea
Profesorilor)

dr. Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra ARAMĂ (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea
Personalului Didactic)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experientedidactice

iTeach – o nouă abordare a dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice

De **Nicoleta Rîșnoveanu**

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10, Buzău (Buzău)

iTeach reprezintă studiu, cunoaștere, strategie, implicare și creativitate. Este o platformă foarte utilă și interesantă care te captivează și te ține captiv fără să vrei. Odată ce ai descoperit aceasta comunitate de cadre didactice, devine o necesitate – pentru ocaziile de dezvoltare personală și profesională pe care le oferă, cursurile online, oportunitățile de consultare și de publicare de articole, ideile de activități didactice, schimburile de experiență cu colegi din țară.

Ce este iTeach pentru mine? iTeach este o abordare nouă, cu multe deschideri pentru dezvoltarea mea personală și profesională.

Am descoperit aceasta platformă virtuală încă din 2013, când am devenit membru. Aici îți faci cunoscute eforturile și ai posibilitatea de a selecta și adăuga noi colegi, de a interacționa și face schimb de idei, impresii, metode. iTeach are cursuri online gratuite și reviste educaționale în care poți publica lucrări, articole de cercetare, resurse educaționale.

Cursurile te ajută și te perfecționează continuu. Ai acces la ele și le poți parcurge în ritm propriu, iar reușești să le absolvi, certificatele se pot descărca din pagina de profil. Te ajută să te dezvolti și să pătrunzi în lumea virtuală, fiind centrate pe teme actuale și de interes, precum cursurile „*Introducere în eTwinning*”, „*Proiectarea și desfășurarea activităților de învățare cu suport digital*”, seria de cursuri Intel Teach Elements și, mai nou, cursul „*Genially și eTwinning: Experiențe interactive de învățare colaborativă*”. Aici am aflat despre posibilitatea de a crea jocuri de atenție, de memorare, prezentări, imagini interactive, diagrame și infografice pentru activitățile de învățare pe care le propun elevilor.

Pe platformă, poți obține puncte, care te ajută să crești treptat și să te descoperi zilnic. Exista posibilitatea de a avea un blog profesional, în care îți publici articolele proprii. Poți să realizezi sondaje, să răspunzi la sondajele colegilor, să faci comentarii, dar și să votezi. Prin rubrica *Anunțuri*, te informezi despre activități derulate la nivel național și județean. Ai acces la articolele colegilor, precum și la resursele educaționale elaborate de alte cadre didactice.

Resursele educaționale digitale ne ajută mult în predare, fixare sau evaluarea cunoștințelor. Prin aceste metode moderne, provocăm elevii și îi determinăm să afle, să colaboreze, să înțeleagă mai bine, să analizeze, să critice, să gândească. Îi incită și îi formează spre

cunoaștere, spre descoperire.

Fiind activ, acumulezi puncte pe platforma iTeach prin înscrierea de resurse educaționale deschise, prin publicarea de articole pe blog, comentarii, publicare de anunțuri, vot în sondaje, actualizarea profilului, participarea la dezbateri pe teme educaționale și publicarea de articole în reviste.

Platforma educațională iTeach este o comunitate de cadre didactice. Este o platformă virtuală foarte eficientă și utilă prin informațiile, activitățile variate și bine structurate. O poți accesa oricând și de oriunde, fără mult efort. Mă relaxează și mă provoacă să pășesc spre o lume necunoscută, plină de mistere și curiozități ce apar zilnic. Mă motivează să devin mai bună, mai performantă, mai selectivă.

Mulțumesc, iTeach, pentru șansa de a face parte din această minunată comunitate cu oameni de valoare și competitivi! iTeach e o șansă spre viitor, o treaptă cu multe scări, o cale spre succes! Felicitări, iTeach!

Referințe

Istrate, Olimpiuș (2011) Repere ale inovării educaționale: programul iTeach pentru dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice În: „iTeach: Experiențe didactice” Online: iteach.ro/experiencedidactice/repere-ale-inovarii-educationale-programul-iteach-pentru-dezvoltarea-profesionala-continua-a-cadrelor-didactice

Pilat, Elena Mihaela (2010) Platforma iTeach pune bazele creării competențelor necesare în secolul XXI. În: „Conferința Națională de Învățământ Virtual” CNIV 2010. Online: icvl.eu/2010/disc/cniv/documente/pdf/sectiuneaD/sectiuneaD_lucrare04.pdf

Tudor, Ana (2011) Valoarea platformei iTeach pentru dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice. În: „Elearning.Romania”. Online: elearning.ro/valoarea-platformei-iteach-pentru-dezvoltarea-profesionala-continua-a-cadrelor-didactice

Educarea unei atitudini pozitive față de mediu prin proiecte eTwinning

De **Magda Hideg**

Grădinița cu Program Prelungit Căsuța Fermecată, Gherla (Cluj)

Anul acesta școlar am desfășurat proiectul eTwinning „Să ocrotim păsările”, proiect care a vizat introducerea preșcolarilor în lumea păsărilor, prin cunoașterea unor specii de păsări din diferite colțuri ale lumii și sensibilizarea copiilor pentru îngrijirea și ocrotirea păsărilor pe perioada anotimpului iarna. Toate aceste

activități s-au realizat în colaborare cu partenerii noștri de proiect, colegi din Letonia, Turcia, Bulgaria, Polonia, Letonia și România. Integrarea activităților în curriculum le-am realizat prin diverse mijloace, iar activitățile din cadrul acestui proiect le-am desfășurat atât în cadrul activităților liber-alese, cât și în cadrul activităților pe domenii experiențiale, dar și în cadrul activităților desfășurate în perioada după-amiezii. O parte din activitatea de cercetare, prin utilizarea metodei investigației de grup, s-a realizat cu sprijinul părinților. Proiectul a primit deja certificatul de calitate al centrelor naționale eTwinning din România și din Lituania.

Pentru atingerea obiectivelor proiectului, activitățile s-au desfășurat în special în grupuri mici, utilizând munca în echipă, dar am desfășurat și activități frontale și individuale. Metodele didactice utilizate în cadrul proiectului au fost în special metode interactive, de cooperare, dar am utilizat și metode tradiționale. Dintre metodele interactive de grup am utilizat metoda Investigația de grup pentru studierea aprofundată, în grupuri mici, a îngrijirii păsărilor în anotimpul iarna. Metoda Explozia stelară ne-a ajutat în rezolvarea problemei: îngrijirea păsărilor în anotimpul iarna. Metoda Predarea-învățarea reciprocă a implicat activ copiii la activitățile de grup și frontale cu tema *Stâncuța și anotimpul iarna* și astfel am descoperit împreună multe informații despre această temă.

Pe parcursul activităților, am dorit să dezvoltăm copiilor atitudini și valori care privesc ocrotirea și protejarea naturii (a păsărilor), precum și capacitatea de relaționare cu alți copii și cu adulții pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi (prin munca în echipă), capacitatea de exprimare orală (prin prezentarea rezultatelor cercetării în grup), capacitățile intelectuale (prin obținerea de informații despre temă), competențele sociale (prin munca în echipă) și competențele IT (prin utilizarea laptopului și a diferitelor aplicații).

Au fost desfășurate câteva activități pe domenii experiențiale:

Domeniul Științe:

- „Să cunoaștem păsările” - cunoașterea păsărilor călătoare și a celor care ierneză la noi, dezvoltarea cunoștințelor despre păsări;
- „Stâncuța din parcul nostru” - observarea stâncuței (descriere, mod de viață, hrană, îngrijire);
- „Hrănește corect păsările în timpul iernii!” - cunoașterea hranei păsărilor și modul de hrănire ale păsărilor în timpul iernii.

Domeniul Om și societate:

- „Prietenii mei păsările” - denumirea păsărilor care ierneză la noi și cunoașterea modului de îngrijire ale acestor păsări;
- „Căsuțe pentru păsări” - confecționare de căsuțe, hrănitoare pentru păsări;
- „Îngrijim păsările” - așezarea căsuțelor păsărilor în curtea grădiniței și hrănirea acestora.

Domeniul Estetic și creativ:

- „Mascota grupei” - modelaj;
- „Căsuța păsărelelor” - desen, colorare.

Domeniul Limbă și comunicare:

- „Îți prezint pasărea mea” - descrierea unei păsări, alcătuirea unei poezii sau a unei povestiri;
- „Ghicește ghicitoarea!” - alcătuire și dezlegare de ghicitori;
- „Aventura păsărilor” - crearea unei povești comune.

Jocuri și activități liber-alese: puzzle, dans, desen.

Pe parcursul proiectului, am utilizat o serie de aplicații pentru a stârni curiozitatea preșcolarilor față de temă, pentru a-i capta pentru desfășurarea activităților, pentru a le dezvolta cunoștințele:

Profesorii au utilizat aplicația Google Meet pentru întâlnirile de lucru online, chatul, e-mailul pentru discuții, pe lângă Spațiul virtual al proiectului.

În desfășurarea activităților din proiect, am respectat politica eSafety a grădiniței, toate datele cu caracter personal au fost obținute și prelucrate în mod corect și legal și au fost păstrate în confidențialitate și siguranță, prin intermediul unor măsuri de securitate adecvate. Imaginile preșcolarilor au fost folosite numai în concordanță cu politica grădiniței de utilizarea a imaginii (Politica de utilizare a imaginilor) și am luat în considerare consimțământul părinților de la fiecare copil în parte (fiecare părinte a completat declarația privind acordul/refuzul fotografierii sau filmării copilului).

Colaborarea cu partenerii de proiect s-a realizat pe tot parcursul proiectului, începând de la conceperea activităților proiectului până la realizarea produsului final și evaluarea proiectului.

În luna ianuarie, a fost realizat un sondaj privind cunoștințele copiilor despre păsările care ierneză și grija pe care ar trebui să o aibă oamenii. Profesorii și copiii s-au prezentat, au oferit un logo și un poster pentru proiect și și-au ales mascota pentru grupă. Profesorii le-au prezentat copiilor păsările din jur și grija pe care ar trebui să le avem în timpul iernii. Am instalat hrănitoare, ne-am jucat diverse jocuri și tema păsărilor a fost integrată în toate domeniile de activitate.

În luna februarie, am selectat logo-ul proiectului, afișul și mascota prin votare. Am făcut căsuțe și hrănitoare pentru păsări. Ne-am împărțit în trei grupuri și am făcut împreună un poster al proiectului, apoi am făcut o carte cu afișele și autorii fiecărei părți.

În luna martie, fiecare partener a ales o pasăre pe care să o reprezinte. Am creat un dicționar în care numele păsărilor au fost scrise în limbile tuturor partenerilor și a fost adăugat un fișier audio cu pronunția lor, precum și informații scurte despre pasărea în sine. A fost creată o carte cu povestea Păsărelului (mascota proiectului), în care fiecare partener a adăugat o pagină, iar desenele copiilor au fost folosite pentru a ilustra cartea.

Preșcolarii au colaborat la mai multe activități în cadrul proiectului. În primele activități am făcut cunoștință cu partenerii proiectului, localitatea și țara acestora. Apoi au colaborat cu ceilalți preșcolari pentru realizarea desenului/puzzle-ului comun, a poveștii comune, s-au jucat împreună online diferite joculețe pe diverse aplicații, au votat logoul, posterul și mascota proiectului.

La realizarea produselor finale, preșcolarii au colaborat pentru crearea poveștii „Aventura păsărilor”, fiecare partener având posibilitatea să continue povestea începută.

Acest proiect a contribuit la dezvoltarea cunoștințelor preșcolarilor despre unele specii de păsări din diferite colțuri ale lumii și la sensibilizarea copiilor pentru îngrijirea și ocrotirea păsărilor pe perioada anotimpului iarna. În același timp a avut un rol important în dezvoltarea relațiilor copil-copil, copil-părinte, copil-părinte-educatoare, prin munca în echipă la realizarea diferitelor activități ale proiectului.

La finalul proiectului, au fost efectuate două studii. Unul constă într-o investigație asupra cunoștințelor și percepțiilor copiilor în ce privește păsările care ierneză. Rezultatul a arătat că în urma activităților proiectului, copiii și-au îmbogățit cunoștințele despre păsări și și-au format o atitudine de protejare și îngrijire a

păsărilor, a mediului înconjurător. Al doilea sondaj a vizat profesorii implicați în proiect, iar rezultatul a arătat că proiectul le-a fost foarte util și au reușit să facă schimb de bune practici.

Afișul cu activitățile proiectului a fost expus la intrare în grădiniță, fotografiile din cadrul activităților proiectului au fost postate pe platforma grădiniței. Urmează diseminarea activităților în cadrul cercului pedagogic zonal și în cadrul revistelor de specialitate.

Din sala de sport la școala online

De **Carmen Grădinaru**

Colegiul Tehnic Miron Costin, Roman (Neamț)

În acest articol, aduc în prim plan exemple de bună practică privind strategii de predare și evaluare în cadrul orelor de educație fizică desfășurate în scenariu roșu, respectiv online. Consider că ambientul de lucru de acasă poate fi considerat unul foarte confortabil și intim pentru o bună desfășurare a activităților fizice coroborate, reprezentând un spațiu adecvat din toate punctele de vedere, atât al siguranței, cât și al igienei, în care se pot găsi și realiza resurse materiale simple, utile, având la dispoziție o gamă diversă de obiecte de uz casnic (pet-uri, pahare și farfurii de plastic, pernuțe, scaune de diferite dimensiuni, pilote și pături etc.). Subliniez că pentru mine această modalitate de desfășurare a procesului instructiv-educativ reprezintă o metodă avantajoasă, deoarece utilizez metoda lucrului individual, fiecare copil având propriul spațiu de lucru și propriile materiale realizate prin creativitate și imaginație.

În perioada școlii de acasă, m-am gândit tot mai mult la ce aș putea face pentru a asigura continuitate procesului de învățare și actul educațional să se desfășoare în cele mai bune condiții. Toate sistemele educaționale trec în această perioadă prin nevoia de a se reinventa, dată fiind situația în care milioane de elevi și profesorii lor își desfășoară activitățile de acasă.

În acest context, metodele de predare în clasă au un puternic impact asupra calității educației. Practic, putem spune că toată greutatea și responsabilitatea asupra calității actului educațional atârnă pe umerii dascălilor: 30% din succesul învățării depinde de comportamentul profesorului.

Prin urmare, competențele profesorului sunt într-o permanentă perfecționare – le dezvoltă în relațiile cu elevii, iar această relație continuă să fie la fel de importantă și în mediul online.

Referitor la orele de educație fizică, am putea discuta atât despre avantajele, cât și despre dezavantajele acestei opțiuni. Un set de analize obținute în urma aplicării unui chestionar arată pe de-o parte că rezultatele învățării par a fi la fel cu cele de la cursurile tradiționale, cât și faptul că elevii, în condițiile învățării online,

s-au comportat într-o manieră mult mai bună decât în perioada în care elevii primeau informații în situații educative convenționale. Unele studii demonstrează că elevii de liceu interacționează cel mai bine și sunt mai receptivi la acest stil de învățare online.

La începutul acestei perioade, am creat clase virtuale pe platforma G Suite for Education, respectiv, pe Google Classroom, unde am încercat să intercalez conținutul media și a materialelor didactice create pentru învățare cu scurte teste/*quizz test*, în vederea verificării însușirii conținuturilor predate, acestea fiind plasate la intervale scurte de timp, ceea ce a demonstrat, că implicarea elevilor poate fi îmbunătățită. Comparând rezultatele obținute de elevi la evaluările aplicate în mod tradițional cu cele obținute în mediul online, am constatat o creștere considerabilă a notelor obținute de aceștia.

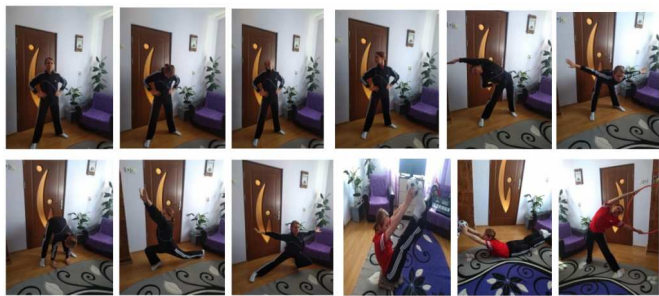
Mutarea cursurilor în online încurajează elevii să aibă mai multă autonomie în învățare, folosindu-și la maxim creativitatea. Totodată, mutarea temporară a procesului de învățare pe online poate să susțină ritmul crescut al învățării și poate să ridice nivelul de încredere al elevilor în propriile resurse și capacități pentru a fi adevărați autodidacți.

Un alt avantaj al orelor de educație fizică online este confortul crescut, activitatea desfășurându-se într-un spațiu personal, atât pentru elev, cât și pentru profesor. Nu mai există gâlăgie, se schimbă dinamica la nivel de management al clasei, iar elevii de liceu își pot crea și asigura singuri cadrul potrivit și sigur de desfășurare a orelor. Copiii au mai mult timp de odihnă, nefiind nevoiți să se trezească devreme pentru a ajunge în timp util la școală (în special navetiștii). Astfel, gradul de oboseală se reduce și părinții îi pot monitoriza mult mai bine, atât în ce privește stilul alimentar pe care îl adoptă, cât și programul petrecut în fața calculatoarelor.

La început, realizam și transmiteam lecțiile elevilor pe diferite rețele de socializare ca: Facebook, Messenger, Twitter, Whatsapp, dar eficacitatea acestui mod de transmitere a informațiilor era foarte redusă. Așa că, în urma participării la cursuri de formare, am învățat despre platforma Google Classroom, practic ajutându-mă să-mi creez clasele virtuale cu toate elementele necesare elevi, proiecte, sarcini de lucru, feedback din partea elevilor, dar și al profesorului, evaluare.

Le trimiteam link-uri sau videoclipuri, unii le vizionau, alții nu, dar, nu exista certitudinea că erau interesați de abordarea acestui stil de predare. În acest sens, am gândit, să fac mai atractivă desfășurarea lecției de educație fizică, făcând-o pe placul elevilor. Și am început, să realizez videoclipuri sau imagini și fotografii în care erau prezentate complexe de exerciții fizice pentru dezvoltarea armonioasă, folosind fondul muzical adecvat generației lor, o linie acrobatică, am aplicat un chestionar, scopul fiind de a vedea randamentul lecțiilor de educație fizică online în viziunea elevului.

Exemplu: Gimnastică cardio, 5 minute – videoclip (cu și fără obiecte portative: minge, baston, cerc pentru gimnastică)
Sarcina de lucru: Vizionați videoclipul! Număr de repetări: 3X (fête)/ 4X (băieți), P=5 min
Feedback: Realizați un scurt videoclip cu exerciții fizice din videoclipul vizualizat!

În concluzie, învățarea continuă dincolo de școală și cu instrumente online accesibile tuturor și multă determinare, putem face progrese împreună și mai mult decât oricând, putem încuraja elevii să învețe și să lucreze independent.

Bibliografie

1. Cerghit, Ioan, 1983, Proiectarea lecției, Editura Didactică și Pedagogică, București
2. Mitra, Gh., Mogoș, Al., 1980, Metodica educației fizice școlare, Editura Sport – Turism
3. Nicola, Ioan, 1994, Pedagogie, Editura Didactică și Pedagogică, București
4. Văideanu, George, 1988, Educația la frontiera dintre milenii, Editura Didactică și Pedagogică

Instrument adaptat pentru evaluarea online a competențelor la educație fizică

De **Marinela Pantea**

Liceul Teoretic Jean Monnet (București)

Pentru unitatea de învățare Forța, din momentul în care învățarea și predarea au fost susținute doar online, iar exercițiile pentru dezvoltarea forței au fost utilizate cu succes acasă, am ales realizarea unor activități de învățare diferite iar la final am îndrăznit realizarea unui barem de evaluare și pentru această unitate de învățare, însă pe un fond diferențiat de cel practic din predarea față în față, cu adaptarea sistemului de evaluare și fără renunțare la posibilitatea de alegere din partea elevului dintr-un set de exerciții pus la dispoziție, dar și de tratare diferențiată, pe sexe. Programele de lucru au fost flexibile, elevii au putut adapta sau readapta individual și unitar aceste programe, permanent existând comunicare bilaterală și sprijin reciproc.

Articolul prezintă aplicațiile digitale utilizate, exercițiile sau jocurile, suporturile vizuale interactive, precum și tipurile de instrumente de evaluare utilizate, pe exerciții diferite, pentru ambele categorii: fete și băieți.

Având, de la unitatea de învățare Alergare de rezistență, experiența aplicării învățării centrate pe cooperare, comunicare, colaborare și rezolvare de probleme, prin îmbinarea metodelor tradiționale de lucru cu cele modern, am dorit să folosesc această experiență și pe o altă unitate de învățare – Forța, la clasa a IX-a, cu 1h/săptămână.

Astfel, la finalul unității de învățare Forța, am realizat, incluzând în aplicația interactivă a platformei educaționale Nearpod, mai multe aplicații digitale prin care am verificat recepția elevilor, nivelul de cunoștințe asimilat (au urmărit vizual diferite săli de fitness și au exprimat opinia proprie asupra dotării sălii, stării ei de funcționalitate, luminozitate, spațiu, au exprimat opinii în privința aceea ce înseamnă dezvoltarea forței etc.)

Calitate motrică – forța. Nearpod:
share.nearpod.com/CDLITg9VDeb

Totodată, plecând de la o foaie de calcul Google Sheet, am marcat exercițiile lucrate la fiecare oră cu elevii (4 la număr – pentru fiecare grupă musculară principală câte 1 exercițiu). Cu permisiunea de editare pe tot parcursul orei, după realizarea fiecărui exercițiu într-o perioadă prestabilită de timp, elevii însciau numărul de repetări realizate în acel interval – în intervalul în care scriau rezultatul, ei aveau pauza pasivă dintre exerciții). Astfel, s-a putut vedea dacă ei au avut un progres de la lecție la lecție, sau săptămânal, sau până la finalul celor 7 săptămâni planificate pentru dezvoltarea forței musculaturii generale.

Pentru că, inițial, am arătat în desene și localizarea anumitor grupe musculare mari, prin aplicații digitale precum Poll Everywhere (De exemplu:
PollEv.com/multiple_choice_polls/QGmqmNKWGBEpKAgIrcnNT/respond *În categoria mușchilor abdominali intră...”
PollEv.com/clickable_images/hYtsBMthRPFpu86Q7d6Ma/respond *MUȘCHII CORPULUI – bifați biceps brahial,
polleverywhere.com/competitions/DuPEjDljgnCjqtI9M5W2
*Despre exercițiile de dezvoltare a forței musculaturii corpului – am folosit desene în care elevii trebuiau să bifeze o anumită grupă musculară trecută în cerință, ceea ce a facilitat realizarea din partea lor a câte 2 exerciții pentru grupe musculare trase printr-un alt joc digital, ”ROATĂ” –Wordwall
wordwall.net/resource/7330931 *Ce vom tonifia? (știind să caute exerciții specific acelei grupe musculare căreia îi cunoștea localizarea corporală).

Pentru evaluare, copiii și-au ales două exerciții din două grupe musculare diferite și s-a făcut media notelor. Acest tip de exercițiu a putut fi realizat și în echipă, de către cei ce au dorit, prin realizarea echipelor din trei membri, fiecare având de realizat câte două exerciții pentru o grupă musculară desemnată prin ROATĂ – wordwall, dar și de amestecat exercițiile între ei, înainte de a fi prezentate profesorului, existând astfel comunicare, împărtășire de opinii, aprobare sau testarea înainte a exercițiilor alese. Realizarea echipelor – wordwall: wordwall.net/resource/7331477

Ce am vizat?

Cunoașterea principalelor grupe musculare, tipul de exerciții care poate fi aplicat pentru o anumită grupă musculară, recunoașterea unui exercițiu arătat de colegi sau de către profesor, cu precizarea cărei grupe musculare se adresează sau ce grupă/-e musculare putem dezvolta printr-un anumit exercițiu, dar și beneficiile cunoașterii și aplicării acestor tipuri de exerciții pentru tonifierea

complexă a organismului Totodată am stimulat elevii să lucreze și individual, pentru a atinge nivel maxim de notare, pe cât posibil, în contextual refuzului de a lucra în echipă.

Ce rezultat am obținut?

O îmbogățire din partea elevilor a unor lucruri cu care lucrau doar prin preluare robotizată, fără să gândească și să înțeleagă "de ce?", o conștientizare a efectelor exercițiilor de tonifiere, recunoașterea unor grupe musculare, realizarea unor exerciții simple, clasice pentru anumite grupe musculare, dar și cum să caute și să aplice ceea ce găsește pe rețelele sociale cu specific pentru această unitate de învățare. Au lucrat în timpul liber și au avut efecte scontate de ei, fiind încântați de stimularea de a avea activitate motrică în timpul liber.

Ce decid pe mai departe, pe baza a ceea ce am aflat la evaluare?

Că poate fi schimbată metoda de predare, că poate fi folosit schimbul de rol, care ajută mult mai bine elevul să înțeleagă postura de coordonator, conducător, cercetător și aplicator al propriilor resurse găsite pentru susținerea lecției, dar și că mijloacele necesare atingerii unui obiectiv didactic pot fi variate și adaptate la aspectul ludic, prin învățarea prin joc. Un alt lucru extrem de important, dacă vrem să aplicăm învățarea axată pe elev; să le permitem să aleagă dintr-un pachet mai vast de opțiuni, să nu le mai impunem anumite standard, să aibă posibilitatea de exprimare pe baza capacităților propria și nu numai a celor considerate de către profesori a fi eficiente la extrem, pentru că, de multe ori, copilul ne uimește cu ce poate face față unei situații extinse. Doar să îi dăm drept de exprimare!

Sunt în continuare prezentate baremul de evaluare adaptat pentru lecție online (*exemplul 1*), precum și barem de evaluare creat înainte, pentru un curs normal al activității cu participare fizică, la care probele de evaluare sunt diferite (*exemplul 2*). Menționez că s-a ținut cont de plusul numărului de execuții la fete și la băieți, de menținere a unei constante. Din cele 3-4 tipuri de exerciții, elevii au ales de efectuat doar 2 exerciții pentru care s-a realizat o medie, iar elevul a avut doar 1 notă rezultată.

Exemplul 1 – barem de evaluare pentru activitate **online** (dezvoltarea forței grupelor musculare principale)

Băieți

- ABDOMENE nota 5 (30), nota 6 (32), nota 7 (35), nota 8 (39) nota 9 (45), nota 10 (53)
- Extensii - musculatura spatelui nota 5 (35), nota 6 (40), nota 7 (45), nota 8 (50) nota 9 (55), nota 10 (60)
- GENUFLEXIUNI - nota 5 (33), nota 6 (36), nota 7 (40), nota 8 (44) nota 9 (48), nota 10 (53)
- Up and Down din planșă - nota 5 (14), nota 6 (15), nota 7 (17), nota 8 (18) nota 9 (20), nota 10 (22)

Fete

- ABDOMENE nota 5 (27), nota 6 (29), nota 7 (32), nota 8 (36) nota 9 (42), nota 10 (50)
- Extensii - musculatura spatelui nota 5 (30), nota 6 (35), nota 7 (40), nota 8 (45) nota 9 (50), nota 10 (55)
- GENUFLEXIUNI - nota 5 (30), nota 6 (33), nota 7 (37), nota 8 (41) nota 9 (45), nota 10 (50)
- Up and Down din planșă - nota 5 (12), nota 6 (14), nota 7 (15), nota 8 (16) nota 9 (18), nota 10 (20)

Exemplul 2 – barem de evaluare pentru activitate **offline** (dezvoltarea forței grupelor musculare principale)

Băieți

- Exerciții pentru dezvoltarea musculaturii membrelor inferioare – FANDĂRI LATERALE - nota 5 (8 total = 4 pt stâng+4 pt drept), nota 6 (10 = 4+4), nota 7 (12+6=6), nota 8 (14=7+7) nota 9 (16=8+8), nota 10 (20=10+10)
- Exerciții pentru dezvoltarea musculaturii abdominale – RIDICAREA SIMULTANĂ A TRUNCHIULUI ȘI A PICIOARELOR ÎNTINSE - nota 5 (3 repetări), nota 6 (5x), nota 7 (7x), nota 8 (9x) nota 9 (12x), nota 10 (15x)
- Exerciții pentru dezvoltarea musculaturii membrelor superioare – FLOTĂRI CU PICIOARELE SPRIJINITE PE BANCĂ - nota 5 (6 repetări), nota 6 (7x), nota 7 (8x), nota 8 (10x) nota 9 (13x), nota 10 (16x)

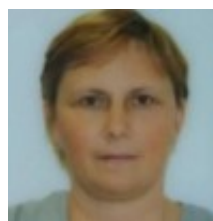
Fete

- Exerciții pentru dezvoltarea musculaturii membrelor inferioare – FANDĂRI LATERALE - nota 5 (8 total = 4 pt stâng+4 pt drept), nota 6 (10 = 4+4), nota 7 (12+6=6), nota 8 (14=7+7) nota 9 (16=8+8), nota 10 (20=10+10)
- Exerciții pentru dezvoltarea musculaturii abdominale – RIDICAREA SIMULTANĂ A TRUNCHIULUI ȘI A PICIOARELOR ÎNTINSE - nota 5 (3 repetări), nota 6 (4x), nota 7 (6x), nota 8 (8x) nota 9 (10x), nota 10 (13x)
- Exerciții pentru dezvoltarea musculaturii membrelor superioare – FLOTĂRI CU MĂINILE SPRIJINITE PE BANCĂ - nota 5 (5 repetări), nota 6 (6x), nota 7 (7x), nota 8 (9x) nota 9 (12x), nota 10 (15x)

Instrumente de îmbunătățire a procesului de comunicare la ora de educație fizică

De **Mihaela Florea**

Colegiul Economic Ion Ghica, Bacău (Bacău)

Comunicarea didactică este parte a comunicării umane, însă are o serie de principii și obiective care o individualizează. Necesitatea atingerii acestor obiective obligă profesorul să găsească forme diferite de a sensibiliza elevul, de a-l face să fie atent și să participe la ora de curs, mai ales în zilele noastre, când comunicarea și viața socială se retrag tot mai mult în spațiul virtual, cu consecințe uneori dramatice, pentru individ și societate. Articolul descrie un instrument de îmbunătățire a comunicării la orele de curs în general și la ora de Educație fizică, în special. *Cuvinte cheie: educație fizică, ascultare activă, competențe cheie, comunicare didactică*

Tools for Improving the Communication Process in Physical Education

Didactic communication is part of human communication, but it has a series of principles and objectives that individualize it. The need to achieve these goals forces the teacher to find different ways to sensitize the student, to make him attentive and to participate in classroom, especially nowadays, when communication and social life are increasingly retreating into the virtual space, sometimes with dramatic consequences for the individual and society. The article describes a tool to improve communication in the classroom in general and in Physical Education in particular.

Key-words: communication, Physical Education, active listening, skills

Introducere

Din ce în ce mai multe voci atrag astăzi atenția asupra scăderii competențelor de comunicare ale individului, asupra însingurării și alienării sale. Toate aceste probleme creează goluri în educația individului, îi diminuează performanța, izolează individul, producând anxietate, depresie, alte tulburări psihologice pe care le regăsim deja în manualele de diagnostic.

Practicarea exercițiului fizic este considerată o soluție la o multitudine de manifestări din aceste zone, deoarece țintește:

- Petrecerea timpului liber în mod agreabil, îmbunătățirea condiției fizice și crearea premisei unei sănătăți bune;
- Dezvoltarea unor aptitudini specifice, construirea unei bune motricități;
- Dezvoltarea unor obișnuințe sănătoase, de practicare a exercițiului fizic, obișnuințe care se mențin pe termen lung;
- Crearea de legături sociale de bună calitate, bazate pe respect reciproc, colegialitate și coduri comune de comunicare;
- Îmbunătățirea performanței din alte zone de activitate decât cea fizică, prin reducerea stresului, îmbunătățirea tonusului și a stării psihice;
- Relaxare intelectuală prin efectuarea de efort fizic;
- Dezvoltarea competențelor de comunicare, mai ales în zona comunicării nonverbale și paraverbale.

Din această cauză, astăzi mai mult ca oricând, profesorul de Educație fizică trebuie să lărgască sfera sa de acțiune și să se gândească la dezvoltarea competențelor de comunicare ale elevilor săi ca la o cale sigură de a-i atrage, de a se face mai bine înțeles și de a-și crește performanța la orele sale de curs, performanță care se va reflecta atât în nivelul general de pregătire a elevului, cât și în evoluția sa ulterioară.

În acest sens, putem să utilizăm o serie de instrumente simple, dar eficiente și adecvate pentru vârsta lor, pentru a îmbunătăți legătura profesor-elev și pentru a eficientiza procesul de comunicare.

Instrument de îmbunătățire a comunicării la ora de Educație fizică - Una vorbim, bașca înțelegem!

Să lucrezi cu un grup de oameni, fiecare unic în felul său, este o aventură. Să lucrezi cu un grup de adolescenți, este o adevărată provocare. Profesorul este mereu în mijlocul elevilor, funcționând atât ca un model, ca un reper, cât și ca un liman, ca o salvare, ca o soluție mereu adaptată la nevoile lor. Din această cauză a fost atât de dificil să selectez metodele de intervenție, care trebuiau să nu

presupună un spațiu ori dotări speciale, trebuiau să fie adecvate nivelului lor, dar și obiectivelor stabilite în lucrarea de față. Tot între cele 160 de activități adecvate pentru activitățile sportive și team-building [3, pag.123], am identificat și jocul Una vorbim, bașca înțelegem!. Pornind de la observația generală că, așa cum specialiștii au remarcat, trăim într-o lume în care din ce în ce mai puțină lume este dispusă să asculte integral un mesaj, fiecare încercând să promoveze propriul său mesaj, ori propria sa experiență/păreră, m-am gândit că este momentul adecvat pentru a le arăta care este importanța ascultării active și a decodificării adecvate a mesajului, deși jocul nu conține mesaje verbale cheie. Astfel, la una dintre orele aflate la dispoziția profesorului, am decis să utilizez acest instrument simplu, dar pe care eu îl cred eficient pentru atingerea obiectivului de care am amintit.

Mulți dintre actualii mei elevi au crescut văzând că atunci când vorbesc cu părinții, aceștia nu îi ascultă, ei trebuind să insiste mult pentru a se face auziți. Mai mult, ei resimt diferența de vârstă față de adulți ca pe o prăpastie de netrecut, pentru că de multe ori adulții greșesc atunci când nu le iau în serios experiențele, indiferent de context, minimalizează opiniile sau emoțiile lor și îi fac să concluzioneze că sunt neînțeleși și neauziți, acest fapt favorizând și dezvoltarea unei anume vocații a nefericirii, a traiului într-o lume care nu are timp și loc pentru ei.

Indiferența în a asculta pe cineva deci, poate să fie un obicei învățat de la adulți, nu numaidecât o trăsătură caracteristică adolescenților. Mai mult, dincolo de această indiferență învățată, ascultarea este percepută ca o stare de pasivitate, nu ca o stare de implicare și de efort. Acest lucru este afirmat și de o serie de studii care au analizat ascultarea activă în cadrul procesului de învățământ [1].

Alte studii indică faptul că tinerii care au abilități de comunicare bune (asta însemnând nu doar să fie buni vorbitori), au șanse crescute să își găsească un loc de muncă adecvat atunci când intră pe piața muncii [5].

Eficiența proceselor de comunicare, de care depinde finalitatea proceselor de muncă, dar și finalitatea pozitivă a interacțiunilor sociale, nu presupune doar emisia mesajului, ci și ascultarea sa integrală, decodificarea corectă, precum și furnizarea unui feedback adecvat receptorului, la subiectul comunicării. Experiența mi-a arătat că, în cadrul comunicării didactice, de multe ori, atât elevii, cât și profesorul nu ascultă activ, ceea ce duce la deteriorarea procesului și la ratarea obiectivelor educaționale propuse.

Pentru a le arăta importanța ascultării active și a decodificării adecvate a mesajului, astfel încât eficiența procesului de comunicare să fie asigurată, le-am propus acest joc, cu o organizare și logistică simplă și accesibilă.

Nu este necesar să avem decât un spațiu, care poate fi sala de clasă (pentru școlile unde nu este disponibilă o sală de sport), ori sala de sport, precum și un număr de coli albe A4, suficiente pentru a repartiza câte una fiecărui elev din grupul de lucru.

Fiecare elev deci, primește o coală albă. Pentru a induce o atmosferă relaxată, este indicat să ne așezăm în cerc, pe jos, dacă situația o permite. Elevii primesc comanda de a închide ochii și de a nu-i mai deschide până când profesorul nu le va indica acest lucru. Stând cu ochii închiși, elevii primesc indicația de a plia coala de hârtie pe care o au în mână în două, apoi să rupă o bucată mică

din colțul din dreapta jos. După ce au executat comanda, profesorul le spune să mai plieze odată hârtia în două și să rupă o mică bucată din colțul din stânga jos. După ce toți elevii reușesc să îndeplinească cerința, profesorul le dă permisiunea de a deschide ochii, apoi îi îndeamnă să despăturească hârtia și să analizeze rezultatul.

Rezultate și discuții

Deși indicația a fost aceeași pentru toți, rezultatele nu au fost nici pe departe identice, așa cum teoretic ar fi fost de așteptat. Dincolo de faptul că, fiind cu ochii închiși, modul în care fiecare elev a gestionat indicația a fost una personală (mâna cu care a ținut coala, modul în care au pliat coala, asta însemnând că majoritatea nu au îndoit-o în două părți egale, linia de pliere nefiind paralelă cu una dintre margini, etc.), locul în care au rupt coala a fost diferit. La unii partea ruptă a fost la colțuri, la alții a fost la un colț și la locul de intersecție a celor două linii de pliere, partea vizuală lipsind aici, utilizat fiind doar simțul tactil și auzul, coordonarea mână-ochi lipsind. Rezultatul a fost că fiecare elev a făcut gesturile presupuse a fi corecte, conform indicațiilor auzite, mirați fiind că fiecare coală rezultată era diferită de cea a colegilor. Astfel, ei au înțeles de ce, de foarte multe ori, chiar dacă știu răspunsul la o întrebare, faptul că nu decodifică integral întrebarea îi duce la erori de interpretare, care la rândul lor conduc la erori de execuție a mișcării la orele de educație fizică, ceea ce mai departe conduce la divizarea clasei în grupuri antagonice (buni la sport-slabi la sport), deși activitățile de îmbunătățire a performanțelor fizice sunt gândite astfel încât să fie accesibile unei largi majorități.

Această divizare are un efect negativ, pentru că este o barieră serioasă în calea comunicării, deci și o barieră în calea creșterii performanțelor academice în general și a performanțelor atinse la ora de educație fizică, în special.

Jocul mai are avantajul că lasă suficient timp pentru discuții, din care am aflat foarte multe lucruri privitoare la tiparele lor de comunicare:

- Tendința de a nu asculta integral, de a selecta cuvinte cheie, care stau la baza unei decodificări eronate a mesajului didactic;
- Tendința de a transfera și în vorbirea curentă tiparele și prescurtările folosite în comunicarea informală scrisă, de pe rețelele de socializare sau de pe aplicațiile dedicate instalate pe terminalele de telefonie pe care le dețin;
- Absența unui vocabular suficient de generos pe care să îl poată gestiona în demersul de decodificare a mesajelor verbale orale pe care le primesc;
- Tendința de a se exprima secvențial, utilizând părți de mesaje sau mesaje care nu au legătură între ele, din punct de vedere al subiectului tratat;
- Tendința de a se plictisi cu ușurință atunci când sunt nevoiți să asculte, ceea ce îi conduce la necesitatea de a-și îndrepta atenția înspre un alt punct, de obicei telefonul, aflat la îndemână, acest lucru îndepărtându-i mai mult de esența mesajului și de șansa de a furniza un feedback potrivit, fie că e vorba de mișcare, fie că e vorba de o altă oră de curs și de un alt subiect;
- Perceperea ascultării ca fiind o stare care nu te poate pune în valoare și nu te scoate în evidență în grup, tendința deci fiind aceea de a deveni extrem de vocal, chiar dacă personal nu ai

de comunicat nimic demn de luat în considerare referitor la subiectul comunicării;

- Tendința exacerbată de a se apăra de orice observație referitoare la starea de absență atunci când fizic participă la ora de curs, ei nefiind în stare să își asume poziția și de a se gândi dacă au sau nu dreptate în atitudinea adoptată;

Activitatea *Una vorbim, bașca înțelegem!* i-a determinat, după spusele lor, să aibă o stare specială, de descoperire a adevăratului sens al mesajului și al ascultării acestuia. Le-am explicat ce înseamnă conceptul de ascultare activă și cum respectarea unor reguli simple le poate spori performanța școlară, odată cu îmbunătățirea stimei de sine. Împreună cu ei am conceput câteva reguli pe care le-am și afișat la vedere, în sala de sport:

1. Auzul este doar un simț, dar nu înseamnă că este util doar să percepi zgomotul!
2. Dacă vrei cu adevărat să înțelegi, ascultă cu răbdare!
3. Ca să știi ce să spui, trebuie să știi să ascuți!
4. A asculta înseamnă a fi preocupat doar de ceea ce îți spune cel din fața ta!
5. A ști să ascuți este cheia ce deschide ușile succesului!

Trebuie să precizez și faptul că atmosfera a fost foarte favorabilă concentrării și comunicării la această oră de curs, iar faptul că și-au adus contribuția la regulile ascultării eficiente, expuse pe peretele sălii de clasă, afiș pe care au semnat cu toții, le-a dat satisfacția și convingerea că sunt luați în considerare și că aportul lor este important, că nu sunt doar obiectul intervenției didactice, ci și subiectul și instrumentul ei.

Referințe bibliografice

1. CHINYEAKA LAURETTA OKWUCHUKWU, MGBAKOIGBA, Listening for effective communication: A study of undergraduates of Nnamdi Azikiwe University, AWKA, Journal of African Studies. Vol.6 No.1. July 2016;
2. CRISTEA, SORIN. Instruirea/procesul de învățământ. București: Didactica Publishing House, 2017. 131 p.;
3. DERLOGEA, Ș. BOTA, G. 160 de activități dinamice (jocuri) pentru team-building. Educație nonformală civică și antreprenorială. București: Universitatea București. Centrul de arte marțiale și studii asociate - CASA, 2011. 154 p.;
4. FISKE, JOHN. Introducere în științele comunicării. Iași: Polirom, 2003. 254 p.;
5. LAKSHMI, R. Effective Listening Enhances the Process of Communication (June 6, 2018). The IUP Journal of English Studies, Vol. XII, No. 1, March 2017, pp. 7-10, Available at SSRN: ssrn.com/abstract=3191767);
6. MUCCHIELLI, ALEX. Artă de a comunica. Iași: Polirom, 2005. 264 p.;

Autor: Drd. Mihaela Florea - Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Comportamentul hiperactiv – agent provocator de conflicte (Studiu)

De **Aurica Marc**

Școala Gimnazială, Câmpeni (Alba)

Conflictele dintre elevi sunt destul de frecvente. Majoritatea au un caracter efemer, izbucnesc pe neașteptate și se sting tot așa de brusc precum au început. Trebuie făcută deosebirea între conflictele (ciocnirile) ocazionale, întâmplătoare, care au o probabilitate scăzută de a se repeta, și conflictele generate de comportamentul unor elevi „inadaptați” sau cu probleme de comportament. Cea de-a doua categorie de conflicte trebuie să intre în atenția învățătorului. Elevii cu comportamente explozive generează lanțuri de conflicte. Pentru rezolvarea lor, este necesar în primul rând un program individualizat de intervenție vizând schimbarea comportamentului acestora.

I. Părți: copil – școală – părinți

II. Cauze

Identificarea și descrierea problemei: Tabloul familiei: B.A. este un băiat de zece ani, clasa a IV-a, provine dintr-o familie destrămată, părinții fiind divorțați. Copilul este în grija mamei, iar când aceasta este la serviciu, copilul rămâne în grija bunei, care îl aduce și la școală. Tatăl ține legătura cu băiatul fără o planificare anume, destul de rar. Uneori este dus în vizită de către bunicii paterni la domiciliul lor.

Copilul este afectat de absența tatălui, este lipsit de afecțiunea acestuia.

III. Manifestare

Tabloul copilului: Încă din clasa pregătitoare am dedus câteva caracteristici care-l diferențiau pe acesta de ceilalți elevi din clasă. În timpul activităților cânta în surdina, fără să fie deranjant, având episoade dese de neatenție și neimplicare în activitate. În clasa I, a devenit tot mai agitat, a crescut neatenția la ore, vorbește continuu, néîntrebat, cuvinte fără legătură cu tema lecției, cuvinte obscene chiar la adresa unor colegi, repetându-le la nesfârșit, neimplicare totală în activitate. Este impulsiv, hiperactiv, cu tulburări grave de atenție și cu deprinderi motorii mai puțin formate decât ceilalți copii. Se manifestă ca fiind foarte nerăbdător, întâmpină dificultăți în a aștepta sau a-și amâna nevoile, iar uneori are acțiuni bruște și fără premeditare. De cele mai multe ori răspunde înainte ca întrebarea să-i fie adresată, întrerupe și îi deranjează pe alții provocând probleme în clasă sau în grupul de copii în timpul pauzelor sau la orele de sport când trage de ei, le vorbește obscen, repetând continuu aceleași formulări.

Își deranjează colegul de bancă, îi ia rechizitele, atinge lucruri pe care nu ar trebui să le atingă. În pauză merge pe la mesele colegilor, schimbă de la unii la alții rechizitele, le distruge, mângălește caietele, le răstoarnă pe jos. Datorită impulsivității, produce mereu accidente de tipul: se ciocnește cu alții, împinge, lovește etc. În clasă îi este dificil să stea liniștit. Se ridică frecvent din bancă în timpul orei, alunecă de pe scaun sau atârână pe marginea lui, se joacă cu alte obiecte, își mișcă picioarele aproape tot timpul cât stă pe scaun, are și alte ticuri motorii. Deseori se cațără sau aleargă atunci când acest lucru nu este permis (la ora de educație fizică aleargă când copiii se aliniază, urcă pe spaliere când colegii lucrează la saltea, aruncă după aceștia cu diverse obiecte).

În privința sarcinilor școlare, acest copil nu reușește niciodată să le ducă la bun sfârșit. Acest lucru se poate observa mai ales în activitățile care reclamă efort intelectual. Problemele apar în general în activitățile impuse de alții, comparativ cu cele pe care le alege singur. El oscilează frecvent între activități, pierzându-și repede interesul față de activitatea în desfășurare și dedicându-se alteia. Face deseori greșeli de neatenție chiar și în realizarea celor mai ușoare teme de lucru. Munca lui este dezordonată și superficială. Este deseori distras de stimuli externi marginali.

Din punct de vedere al motricității putem spune că motricitatea grosieră este relativ bine dezvoltată, însă motricitatea fină este foarte slab dezvoltată raportat la ceilalți copii din clasă. Nu are formate deprinderile motorii cele mai simple (de exemplu: îmbrăcarea hainei, închiderea fermoarului, legarea șireturilor etc.).

Limbajul este mai sărac, se exprimă uneori greoi, nu are întotdeauna o coerență verbală. Comunică destul de greu cu ceilalți copii, de multe ori ceilalți copii evitându-l. Prezintă o ușoară întârziere în dezvoltarea cognitivă. Toate acestea au dus la achiziții școlare scăzute.

Inițial, mama a avut o perioadă de negare, aproape un an școlar (clasa I), nu a acceptat că băiatul are o problemă de comportament, nu a colaborat cu învățătorul clasei, nici cu psihologul școlii, arătându-și în permanență nemulțumirea față de măsurile luate pe parcursul activității școlare. Abia în timpul clasei a II-a copilul a fost diagnosticat cu ADHD și TOURETTE, fiind inclus într-un program special de tratament medicamentos și intervenție psihologică, după ce a acceptat să consulte și alți psihoterapeuți. Mama a recunoscut în cele din urmă că este violent în vorbire și comportament, chiar și acasă. Situația nu s-a îmbunătățit foarte mult nici în urma tratamentului, uneori întrerupt sau schimbat din cauza unor dereglări interne apărute. La școală a participat la un proiect al școlii de terapie prin joc, realizat în colaborare cu psihologul.

Analiza datelor și stabilirea ipotezelor: Diagnosticarea copilului cu ADHD și TOURETTE a clarificat foarte multe aspecte ale comportamentului școlar al lui B.A. Copilul are întârzieri în învățare, dar, cu un program clar de activități cu jocuri didactice și cu foarte multă răbdare din partea mamei și a învățătoarei, se va reuși un progres care să-i dea încredere în propria persoană.

IV. Soluții

1. STABILIREA ECHIPEI CARE PARTICIPĂ LA SOLUȚIONAREA PROBLEMEI

- Consilierul școlar

- Învățătorul itinerant
- Logopedul
- Învățătoarea clasei

2. STABILIREA OBIECTIVELOR

A. Obiective pe termen lung:

- Diminuarea comportamentului hiperchinet și impulsiv în timpul orelor și în familie;
- Îmbunătățirea capacității de concentrare și a vigilenței;
- Formarea unor deprinderi motorii elementare;
- Stimularea limbajului, dezvoltarea exprimării orale;
- Îmbunătățirea productivității și a performanțelor școlare;
- Îmbunătățirea relațiilor sociale, acceptarea lui de către colegii de clasă;
- Îmbunătățirea interacțiunii învățătoare-elev în timpul orelor.

B. Obiective pe termen scurt:

- Să își mențină atenția concentrată pentru mai mult timp;
- Să poată rezolva sarcinile trasate de învățătoare, finalizându-le;
- Să respecte „Regulile clasei”;
- Să întrebe și să răspundă la întrebări;
- Să ia parte la activitățile de învățare în grup;
- Să participe la discuții în mici grupuri informale;
- Să respecte „Regulile familiei”;
- Să scadă numărul comportamentelor impulsive la școală și în familie.

V. Monitorizare

Strategia de intervenție:

- Copilul își continuă tratamentul medicamentos și ședințele de lucru cu psihologul;
- Învățătoarea planifică activități suplimentare de recuperare cu B.A., bazate pe jocuri didactice, materiale atractive;
- Copilul este încurajat, laudat și recompensat des pentru realizările sale;
- Copilul este încurajat să solicite explicații suplimentare și ajutor atunci când nu reușește să rezolve o sarcină, decât să o abandoneze;
- Copilului i se explică simplu și clar ce este important și ce nu este;
- Copilului i se explică clar și repetat sarcinile școlare;
- B.A. este integrat într-un subgrup al clasei care-l sprijină moral și în timpul activităților de învățare;
- Elevul participă la un alt proiect al școlii în colaborare cu psihologul, de terapie prin teatru și joc, cu participare individuală.

Metode:

- Observația copilului;
- Analiza cazului;
- Jocul de rol;
- Jocul de masă și cu reguli;
- Poveștile terapeutice;

PLAN DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT: Programul de intervenție personalizat are la bază metode și strategii centrate pe copil, în funcție de particularitățile lui, pentru a crea un mediu care să favorizeze și să sprijine învățarea, integrarea elevului și

evitarea marginalizării lui, dar și centrate pe familie, prin intermediul acestor demersuri dorindu-se modificarea acelor condiții familiale care mențin simptomatologia copilului.

Terapia cognitiv-comportamentală : Scopul acesteia a fost diminuarea tulburărilor de comportament ale copilului prin demersuri care includ alături de terapia medicamentoasă specifică tulburărilor hiperchinetice și metode de auto-educație, intervenții prin joc, precum și demersuri de management al comportamentului și metode de întărire operantă.

Obiectivul central al demersurilor de auto-educare este îmbunătățirea capacităților de autoreglare și a strategiilor reflexive de rezolvare de probleme. Terapia trebuie să ajute copilul să își mențină atenția concentrată, să își controleze mai bine impulsurile și să elaboreze planuri de acțiune, pentru a rezolva mai bine sarcinile.

Tehnicile de management al comportamentului sunt centrate pe respectarea anumitor reguli și pe oferirea de recompense. Astfel, au fost discutate cu copiii „Regulile clasei”, stabilind cu toții, anumite reguli de comportament pentru anumite situații, urmând ca ei să se observe și să se monitorizeze. Dacă regulile erau respectate elevul B.A. era recompensat prin laudă, încurajare, dar și prin oferirea de puncte, întărindu-se în acest fel comportamentele pozitive.

Am recurs la terapia prin joc. Am utilizat diferite jocuri și activități, de diferite grade de familiaritate, și diferit structurate prin care am urmărit îmbunătățirea intensității și duratei jocurilor și activităților. Am început cu jocuri și activități simple, insistând pe regulile jocului și pe finalitatea lui, asigurându-mă că jocul ales poate fi dus la bun sfârșit de B.A., după care am crescut gradual complexitatea lui, crescând astfel gradual implicarea copilului în sarcină și prelungind durata concentrării atenției în sarcină. Dintre activitățile derulate amintim: jocuri de rol, materiale de construcții, jocuri de masă și cu reguli, jocuri didactice pe calculator, materiale de pictat și de confecționat. Nu uităm nici de metodele de întărire: întărirea socială a fiecărei activități de joc și întărirea prin oferire de puncte.

Dezvoltarea abilităților de comunicare și relaționare: Scopul acestei acțiuni este și activizarea vocabularului pe baza experiențelor imediate, cu cuvinte care denumesc fenomene observate, cunoscute, însușiri caracteristice, acțiuni, poziții spațiale, relații interpersonale, unele trăiri afective, descrieri

Obiectivele acțiunii sunt conturate ținând cont de particularitățile individuale și de vârstă ale lui B.A.:

- să transmită un mesaj simplu în cadrul activităților de învățare;
- să primească mesaje, să îndeplinească acțiuni simple;
- să răspundă adecvat (verbal sau comportamental) la ceea ce i se cere;

Această activitate este reluată de către învățătoare în cadrul activităților de învățare la clasă. Se va apela frecvent în cadrul lecției la activități cu sarcina: “Povestește ce vezi în imagini”. Pentru a-l include în activitate, acesta va fi solicitat să răspundă la întrebări cu grad mic de dificultate. Pentru fiecare răspuns este recompensat verbal iar atunci când este ajutat i se oferă un stimul pozitiv – prin atitudinea pozitivă și mijlocită de diverse situații de învățare și socializare din grupă.

Consilierea familiei (Programul părinte-copil): Scopul programului părinte-copil este acela de a induce modificări în interacțiunile

părinte-copil, acestea constituind o premisă a reducerii problemelor comportamentale ale copilului în familie.

Punctele centrale ale programului sunt modul în care caracteristicile copilului, cele ale părinților și problemele familiale influențează:

- comportamentul copilului,
- percepția comportamentului copilului de către părinți și
- reacțiile părinților la comportamentul copilului.

Reducerea tensiunilor în familie poate avea o importanță majoră în diminuarea problemelor comportamentale ale copilului, de aceea ele au fost discutate în cadrul programului părinte-copil.

Etapile terapeutice ale programului părinte-copil au urmări:

- îmbunătățirea relației părinte-copil;
- modificarea comportamentului impulsiv în situații bine definite prin utilizarea consecventă a unor tehnici pedagogice și terapeutice;
- utilizarea de către părinți a întăririlor comportamentelor dezirabile;
- folosirea unor întăriri verbale specifice (lauda sau dezaprobarea);
- recurgerea la întăriri consistente;
- utilizarea în primă fază a metodelor de recompensare și abia apoi a tehnicilor de pedepsire;
- acordarea unei atenții deosebite la posibilele reacții față de comportamentele indezirabile (nu certăm copilul, nu stabilim reguli dacă nu reușim să obținem cooperarea lui);
- observarea calităților copilului;
- stabilirea de comun acord a Regulilor familiei;
- formularea cerințelor într-un mod eficient;
- utilizarea Planului de puncte atunci când lauda nu este suficientă.

S-au stabilit ședințe de consiliere (cu consilierul școlar) atât a elevului cât și a mamei. B.A. merge la cabinet în fiecare săptămână, iar mama ia legătura cu consilierul și învățătoarea cel puțin o dată pe lună. Consilierul i-a stabilit un program zilnic obligatoriu pe care trebuie să-l respecte, iar mama are obligația să supravegheze respectarea programului.

Acomodarea în clasă (are o mare influență în managementul comportamentului și ameliorarea rezultatelor școlare). B.A. a fost așezat în prima bancă pe rândul de la ușă (nu cel de la fereastră care i-ar distra atenția), iar colegă de bancă este o fetiță care manifestă constant un comportament model atât în clasă cât și în alte activități. Banca se află în apropierea catedrei.

În același timp am realizat cât mai multe activități pe grupe – acest lucru ducând la construirea unor relații pozitive între elevi. Colegii din grupă colaborează, B.A. simțindu-se util și câpătând încredere în sine.

Atunci când se pregătește pentru oră urmăresc să scoată pe bancă doar materialele necesare. De câte ori a fost posibil am încercat să ignor mișcarea permanentă (jocul cu un pix, cu linia, penarul, căutarea diferitelor obiecte în geantă sau în bancă) și i-am dat

posibilitatea să se miște cu un anumit sens: *”Vrei să-mi aduci cartea de pe catedră?”*, *”Vrei să ștergi tabla?”*, *”Vrei să împarți fișele?”*, *”Vrei să strângi caietele?”*.

Are un spațiu în clasă unde se retrage pentru o scurtă relaxare, având voie să desfășoare acolo o activitate agreată de el.

A fost realizată o fișă de evaluare a comportamentului în clasă. Fișa a fost prezentată lui B.A. cât și mamei. La sfârșitul fiecărei săptămâni s-a realizat un total al punctelor, iar în funcție de puncte s-a determinat dacă se pot aplica stimulente sau sancțiuni (unele stimulente s-au acordat cu ajutorul financiar al părinților, ex. i s-a cumpărat o carte preferată, a fost lăsat în excursie).

Regulile clasei au fost reformulate mult mai scurte și mai clare. Temele pentru acasă au fost date diferențiat.

Pentru fiecare „reusită” s-au acordat diferite stimulente: *”Pauză suplimentară”* – dacă a realizat singură o sarcină; *”Jocuri în clasă”* – este lăsat să conducă diferite jocuri; *”Creionul special”* – atunci când la sfârșitul unei săptămâni a avut punctaj maxim la fișa de evaluare a comportamentului.

REALIZAREA EVALUĂRILOR: Pentru cunoașterea obiectivă a profilului psihologic al copilului și mai ales pentru adoptarea unor măsuri pedagogice adecvate particularităților individuale s-au folosit un set de probe psihologice care au permis identificarea unor particularități ale dezvoltării.

Probe utilizate: teste pentru stabilirea nivelului de dezvoltare intelectuală (Testul Raven Color și Binet-Simon), teste proiective de personalitate (Omulețul și Familia mea) și un chestionar pentru evaluarea tulburărilor hiperchinetice completat de părinți împreună cu învățătoarea.

Rezultate: În urma celor aplicate, B.A. și-a schimbat comportamentul și atitudinea față de învățare:

- Ascultă pe colegii și învățătorul când vorbesc, fără a-i întrerupe;
- Se conformează regulilor de grup;
- Respectă persoanele din grup, la școală și acasă;
- Recompensele duc la creșterea stimei de sine;
- Conștientizează că întrebarea adresată frontal nu este numai pentru el.
- Nu se mai plimbă prin clasă când nu trebuie;
- În pauză comunică cu colegii pe diferite teme (jocuri, cântece);
- În ora de educație fizică încearcă să realizeze sarcinile profesorului;
- Temele sunt realizate mai responsabil;
- Chiar dacă nu realizează toate sarcinile de lucru nu mai deranjează întreaga clasă;
- Îi face plăcere să realizeze sarcinile în activitățile pe grupe;
- Este mândru de micile sale realizări și se bucură, chiar dacă pentru scurt timp, de activitățile pe care altădată le refuza;
- Este tot mai mult apreciat și încurajat de către colegi, care îi tolerează mai mult “ieșirile” comportamentale și îl acceptă așa cum este.
- Se face util în clasă ștergând tabla, împărțind laptele și cornurile colegilor, fiind astfel mai mulțumit de utilitatea sa.
- Are un tonus bun și îi place să constate că și el stie tot atât cât știu colegii, mai ales când este și recompensat cu câte o bomboană, jucărioară, puncte.

VI. Concluzii

Problemele de concentrare și menținere a atenției determinate de

ADHD impun o atenție constantă din partea unui cadru didactic asupra elevilor cu această deficiență. Este important să existe un contact vizual cât mai puternic pe parcursul unei ore, în special în cazurile în care sunt elemente mai dificile. Sarcinile didactice trebuie să fie cât mai clar și concis formulate (litere mai mari, pagini mai puțin încărcate), eventual împărțite în sub-sarcini.

Fiind vorba de managementul unor comportamente negative, în cazul copiilor cu ADHD se recomandă în primul rând empatia și înțelegerea, nu etichetarea/ blamarea autorului acestora. Pe cât posibil aceste comportamente trebuie ignorate sau pre-întâmpinate în timp ce progresele trebuie subliniate constant, recompensate activ. Sunt total nerecomandate pedepsele severe (vor genera reacții mai ostile) și mai ales pedepsele aplicate întregii clase (vor atrage resentimentul colegilor și vor distruge inițiativele spontane de sprijin din partea acestora). Cadrul didactic trebuie să fie consecvent dar și flexibil, aplicând regulamentele, atunci când e cazul, nu numai în litera ci și în spiritul legii.

Programul de intervenție personalizat presupune colaborarea în echipă, formată din învățătoare, învățator itinerant, psiholog, logoped, familie, toți cei implicați în activitatea desfășurată de A. pe parcursul unei zile pentru a forma un cerc de susținere, echilibrare și integrare a lui B.A. în comunitate.

În urma intervenției educative, am reușit să realizăm un progres favorabil prin ameliorarea tulburărilor hiperchinetice și de atenție. Activitatea noastră în școală s-a axat pe urmărirea evoluției copilului implicat și pe crearea de prilejuri pentru a exersa suplimentar activități necesare urmărind totodată dezvoltarea încrederii în forțele proprii. Acest fapt l-am realizat prin aplicarea unor metode și procedee eficiente pentru integrarea copilului în colectivul clasei, relaționarea sa cu ceilalți copii și cu adulții, formarea deprinderilor comportamentale, motrice, socio-afective, practice.

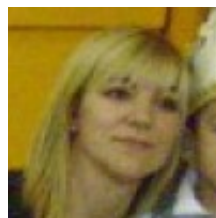
Bibliografie

Barcan, E., Bulibașa, A., (coordonatori), Copilul cu devieri de la comportament, Editura Grafit, Bacău, 2005;
Iucu, R., Managementul și gestiunea clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2006;
Popenici, Ș., Fartușnic, C., Târnoveanu, N., Managementul clasei pentru elevii cu ADHD, Editura Didactica Publishing House, București, 2008;
Popescu-Neveanu, P., Dicționar de psihologie, Editura Albatros, București, 1978.

Copilul cu tulburări ADHD: Soluții proactive pentru situații specifice din clasă

De **Luminița Prodan**

Grădinița cu Program Prelungit Paradisul Piticilor, Dej (Cluj)

Sunt cadru didactic de 21 ani și în învățământul preșcolar de 16 ani. Pot spune că în fiecare generație a existat cel puțin un copil care era diagnosticat cu ADHD. ADHD este prescurtarea pentru tulburarea de deficit de atenție și hiperactivitate, o problemă caracterizată prin dificultăți de concentrare și agitație sau impulsivitate. În funcție de simptomele predominante, se pot deosebi trei tipuri de ADHD: predominant cu deficit de atenție; predominant cu impulsivitate/ hiperactivitate; forma combinată cu deficit de atenție și impulsivitate/ hiperactivitate. În articolul următor am încercat să expun câteva soluții pentru dificultățile cu care se confruntă acești copii.

ADHD cu deficit de atenție. Copilul are probleme de concentrare, atenția îi este ușor distrasă de ceea ce se întâmplă în jurul lui, este neatenț și face greșeli frecvente la îndeplinirea sarcinilor de lucru, are dificultăți în urmărirea instrucțiunilor, evită activitățile pe care le percepe dificile și le preferă pe cele care îi plac. Are probleme să se organizeze și să termine sarcinile, de cele mai multe ori trece de la o activitate la alta fără să o încheie pe cea anterioară, își pierde obiectele personale (caiete, ghiozdan, jucării, sticla de apă). Se plictisește repede de activitățile care presupun repetarea unor acțiuni, uneori pare că visează cu ochii deschiși.

ADHD cu impulsivitate/hiperactivitate. Hiperactivitate: Copilul este agitat și în continuă mișcare, are dificultăți în a sta locului (bate din picior, își mișcă degetele), vorbește excesiv și îi întrerupe pe ceilalți când vorbesc, are probleme în a se juca în liniște.

Impulsivitate: Are probleme în a avea răbdare atunci când vrea să obțină ceva, vorbește fără să fie întrebat, răspunde la întrebări fără să asculte ceea ce i se cere, are tendința de a face lucruri repede, fără să stea să se gândească. Spune ce îi trece prin minte, fără să se controleze, are problemă în gestionarea emoțiilor intense, ceea ce duce la crize de furie. Elemente asociate sunt: toleranță scăzută la frustrare, iritabilitate, labilitate afectivă, procese cognitive subiacente proceselor de învățare (nu neapărat o tulburare specifică de învățare) – atenția, funcții executive, memoria. opoziționism provocator.

Diagnosticarea timpurie a bolii și luarea din timp a măsurilor impuse pot reduce fenomenele expuse anterior, aceasta implicând familia, în primul rând, grădinița (și mai apoi școala), specialiștii în terapie comportamentală, societatea în ansamblul ei. Investit cu nobila sarcină de educare, educatoarea trebuie să

cunoască specificul fiecărui stadiu de dezvoltare a copilului, disponibilitățile intelectuale, precum și particularitățile temperamentale. Aceasta se preocupă de socializarea preșcolarului prin integrarea lui în mediul grădiniței, iar atenția lui la ceea ce fac copiii în ziua de azi este un lucru de căpătâi pentru ceea ce vor deveni când vor crește mari.

Soluții proactive pentru situații specifice în care copiii cu ADHD întâmpină dificultăți

A urma instrucțiunile în cadrul unei activități

În primul rând îi captez atenția și mă asigur că este atent, apoi urmează să spun instrucțiunile, o să folosesc un limbaj pe înțelesul copilului și un ton plăcut, dar ferm. Voi da o singură instrucțiune și nu mai multe deodată. Să repetăm instrucțiunile de câte ori este nevoie, pentru a le putea urma. După ce voi spune întregii grupe, voi repeta în șoaptă instrucțiunea preșcolarului, dacă nu a înțeles-o. Trebuie să formulăm sarcini precise privind modalitatea de comunicare cu copilul.

A trece de la o activitate la alta

De obicei îi anunț pe toți copiii cu câteva minute înainte ca activitatea să se apropie de sfârșit, mai ales dacă este vorba de o activitate de joc liber ales sau de o activitate practică care le place foarte mult. Îi amintesc pe un ton cald că activitatea s-a încheiat și că este foarte important să începem cu toții deodată noua activitate. Dacă vom termina la timp activitatea ce urmează să o începem, vom merge cu toții afară sau ne vom juca „Statuile”, un joc distractiv care le place foarte mult.

A menține atenția într-o activitate

Îl voi așeza cât mai aproape de mine, depinde de activitatea pe care o desfășurăm, dacă sunt așezați în semicerc, îl voi ruga să se așeze pe scaunul cel mai apropiat de al meu, pentru că deseori este ușor distras de diferiți stimuli din mediu. Dacă sunt așezați la măsute pentru a completa în caiete, îl voi așeza la o măsută lângă catedră. Voi avea grijă să stea lângă un copil pe care l-ar putea lua drept model. Trebuie urmărite constant: antrenarea și încurajarea frecventă a copilului; evitarea criticii și a întrebării „De ce?”; să explorăm împreună cu copilul alternativele unei probleme fără să-i ofer soluții (nu oferim sfaturi); să analizăm și să modificăm împreună informațiile incorecte deținute de copil; regulile grupei le voi așeza într-un loc vizibil, astfel încât toți preșcolarii să le poată vedea. Apreciez menținerea în sarcină atunci când ea apare. Dacă se întâmplă să iasă din sarcină înainte de a termina, îl atenționez discret, atingându-l ușor pe umăr.

A-și aminti regulile

Voi așeza regulile grupei într-un loc vizibil, astfel încât toți preșcolarii să le poată vedea – urmărind reamintirea frecventă a regulilor, precum și acordarea recompenselor celor care respectă regulile, dar și a sancțiunilor celor care nu le respectă. Voi oferi cartonașe pe care sunt reprezentate (desenate) regulile, periodic îi cer copilului să verbalizeze regulile. Îl laud de fiecare dată când și le amintește. Pentru respectarea regulilor (sau a cât mai multe dintre ele), îl voi lăsa să aleagă melodiile pentru jocul „Statui muzicale”.

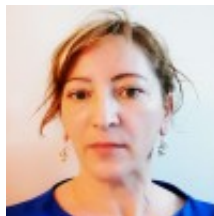
Comportamentele indezirabile se manifestă, se observă și se măsoară. Cu tehnici de management al comportamentului bine selectate, se poate modifica un comportament indezirabil, reducându-se frecvența manifestărilor, mergând, de multe ori,

până la eliminarea lui. În cadrul feedbackului, pentru a avea succes, este necesar să ne focalizăm pe progresele copilului, oricât de mici ar fi, și nu pe defecte.

Hermeneutica textului poetic

De **Cosmina Maria Mircea**

Colegiul Național Militar Mihai Viteazul, Alba Iulia (Alba)

Fiecare act de lectură și interpretare îl face pe cititor coparticipant la procesul creației, multiplicându-se și metamorfozându-se cu fiecare construct artistic, cu fiecare parte de lume pe care o descoperă. Pe lângă tehnicile de lectură integrală, parțială sau selectivă, elevul e tentat să dobândească abilități de citire critică, să își însușească limbajul sistemelor semiotice și să producă mesaje în care să se găsească un sincretism coerent de coduri. Analiza structurală a unui text este necesară nu doar pentru a înțelege integral elemente strict informaționale-denotative, dar și pentru a preciza elementele expresive-conotative incluse în fiecare dintre particularitățile formale, precum și interdependența lor pentru realizarea celui specific unic pe care îl reprezintă creația literară. Avânturile metafizice ale interpretării, semnificațiile sunt controlate în permanență de grafică, știință și istorie – percepută ca timp obiectiv sau timp subiectiv, al originalității conștiinței poetice.

Activitatea propusă ca model s-a desfășurat pe durata a 3 ore. Textul suport utilizat a fost „Laudă omului”, de Nichita Stănescu.

*Din punctul de vedere-al copacilor,
soarele-i o dungă de căldură,
oamenii - o emoție copleșitoare...
Ei sunt niște fructe plimbătoare
ale unui pom cu mult mai mare!*

*Din punctul de vedere-al pietrelor,
soarele-i o piatră căzătoare,
oamenii-s o lină apăsare...
Sunt mișcare-adaugată la mișcare
și lumina ce-o zărești, din soare!*

*Din punctul de vedere-al aerului,
soarele-i un aer plin de păsări,
aripă în aripă zbătând.
Oamenii sunt păsări nemaiîntâlnite,
cu aripi crescute înlăuntrul,
care bat plutind, planând,
într-un aer mai curat - care e gândul!*

Elevii sunt ghidați să descopere perspective multiple de abordare și interpretare a conținutului, să exerseze cu succes depășirea aparențelor textului, să îmbine literatura și celelalte arte, filosofia și religia într-un buchet analitic prin care să dea și alt sens existenței omului în univers.

- Completarea enunțului *La Început a/au fost...* cu ultimul termen din primul vers al fiecărei strofe; de exemplu, *La Început au fost copacii*
- Discutarea sensurilor termenilor indicați în contextul dat; de pildă, *Copacii au fost stâlpii de susținere ai templului Creației în care și-a găsit lăcaș Omul.*
- Lectura textului suport;
- Identificarea cuvintelor – cheie, semnificarea simbolurilor centrale: *fructe, pom, soare, lumină, aripi, zbor etc.*
- Configurarea grafică a sensurilor; [*Grafică realizată de Biro Robert, XII B, Colegiul Național Militar „Mihai Viteazul” Alba Iulia*]

Imaginea ființei problematizate, cu aripile întoarse spre sine

Imaginea sinelui care locuiește în sine

- Raportarea ideii la filozofia jungiană – procesul de individuație
 - Realizarea sinelui este scopul final al procesului de individuație;
 - Sinele este personajul jumătate om – jumătate animal sau, pe plan etic, călugăr și concomitent desfrânat. Realizarea pe planul personal al acestei unități între contrarii este tocmai scopul procesului de individuație;
 - În ce privește istoria individuală, el o structurează sub forma unor treceri progresive, de la o mentalitate la alta, de la o stare la alta:
- Oamenii sunt păsări nemaîntâlnite,
cu aripi crescute înlăuntrul,
care bat plutind, planând,
într-un aer mai curat – care e gândul!*
- Stadiile progresive ale separării ego-sine ce apar în cursul dezvoltării psihologice, potrivit lui Edward F. Edinger;
 - Axa ego-Sine se deteriorează sistematic și provoacă răni psihice foarte grave și suferințe; treptele acestei deteriorări pornesc de la identificarea copilului cu zeii, stare în care ego-ul și Sinele se experimentează în unitate, ca structuri identice, până la nostalgia patologică a adultului care trăiește dramatic înstrăinarea de Sine; în text, înstrăinarea de Soare, lumină și introspecția profundă
- Analiza discursul ca materializare a pulverizării ființei poetice:

Omul în viziune hegeliană

- Conștiința de sine – conține perspectiva dialectică asupra stăpânului și sclavului. Istoria începe cu lupta dintre indivizi, cu scopul ca învingătorul să devină stăpân, recunoscut ca atare de către învins, cesta din urmă devenind sclavul său;
- Umanitatea este determinată de existența stăpânului;
- Omul adevărat este în stare să își pună viața în joc, să o riște în luptă pentru prestigiu
- Subiectul este absolută devenire a unui altceva. Infinită îndepărtare sau repulsie omnilaterală spre libertatea negativă a ființei-pentru-sine, care însă rămâne absolut simplă continuitate: continuitate a modului-de-a-fi-la-sine, care nu e întreruptă de infinit de diversele limite, de conținutul senzațiilor, al intuițiilor etc.
- Subiectul e deschis la o infinitate de planuri, în care se reface însă permanent identitatea lui; fără aceasta, baza însăși a deschiderii noastre la multiplu ar colapsa.

Omul blagian

- Omul e capturat de un destin creator, într-un sens cu adevărat minunat;
- Omul e în stare pentru acest destin să renunțe – câteodată chiar până la autonimicire – la avantajele echilibrului și la bucuriile securității exigențelor;
- Omul e creator de cultură creațiilor de cultură ale omului.

Conceptul de „voință de putere” - Nietzsche

- În sens metafizic – un instrument pentru înțelegerea lumii: „esența cea mai intimă a existenței este voința de putere”;
- Voința de putere este analizată ca relație internă a unui conflict, ca structură intimă a devenirii, ca pathos fundamental, și nu numai ca dezvoltare a unei forțe;
- Această concepție permite depășirea omului, nu eliminarea lui;
- Supraomul nietzschenian nu este un om atotputernic fizic și intelectual, ci reprezintă o tendință în evoluție, așteptată și dorită de om: „Am venit să vă vestesc Supraomul. Omul este ceva ce trebuie depășit”; (Așa grăit-a Zarathustra).
- Omul este așadar o punte între maimuța antropoidă și supraom, un element tranzitoriu în evoluție (cf. parabola acrobatului din Zarathustra).
- Voința de putere pune pe prim plan lupta sau Asocierea instinctelor, a impulsurilor și afectelor;
- Conștiința este perceperea tardivă a efectelor acestui joc al forțelor subconștiente;
- Nu există o unică voință de putere, ci o pluralitate de asemenea voințe, și astfel, la limită nemaexistând nici o unică lume;
- A câștiga puterea asupra naturii și, în plus, asupra ta însuși înseamnă că omul se impune în lupta împotriva naturii și a „bestiei”;
- Odată cucerită puterea asupra naturii, ea poate fi utilizată în scopul continuării formării de sine libere: voința de putere ca dezvoltare și fortificare de sine.

Ego-ul Transcendental - Edmund Husserl

- Ego-ului transcendentă are trăiri multiple de conștiință, fiind o monadă apercetivă concretă, dar cu un pol identic, ca substrat al diferențierilor, cu legi ale coexistenței și succesiunii trăirilor intenționale.

Distincția dintre omul bergsonian și omul blagian

- Conștiința animalică nu părăsește făgașurile și contururile concretului;
 - Tot ce, în comportarea animalică, pare orientare dincolo de imediat, se datorește întocmirilor finaliste ale vieții ca atare și se integrează într-un soi de creație anonimă ce pulsează în specie;
 - Animalul e cu desăvârșire străin de existența într-un mister și pentru revelare și de dimensiunile și complicațiile vieții ce rezultă din acest mod eminamente uman,
 - Existența într-un imediat și pentru securitate este desigur un mod, pe care nu-l depășește conștiința nici unui singur animal,
 - Ceea ce se întâmplă să producă animalul, ca, de exemplu, lăcașuri, organizații, poate să fie judecat în înțeles exclusiv sub unghiul necesităților vitale;
 - Aceste produse corectează sau compensează neajunsurile mediului și asigură animalului existența în acest mediu, care în atâtea privințe răspunde insuficient;
 - Omul e capturat de un destin creator, într-un sens cu adevărat minunat;
 - Omul e în stare pentru acest destin să renunțe - câteodată chiar până la autonimicire - la avantajele echilibrului și la bucuriile securității exigențelor;
 - Omul e creator de cultură creațiilor de cultură ale omului.
-
- Formularea concluziei ca urmare a raportării conceptelor filozofice la imaginarul poetic stănescian: *Omul, punct suprem și continuu ascendent al evoluției materiei în Univers*.
 - Configurarea din perspectivă mito-religioasă a simbolisticii aripilor întoarse înăuntru, spre sine: joncțiunea dintre puterea de judecată și afect, dintre rațiune și sentiment, unghiul larg al contemplației permițând astfel degajarea unei mari puteri de generalizare
 - Reprezentarea ideatică și grafică a universului compensativ stănescian în cadrul discursului liric: devenirea SOARE - OM, în plan cosmic, punctul de origine și punctul de vârf al curbei lirico-filozofice a poemului.
 - Raportarea simbolisticii elementelor la imaginarul poetic stănescian:
 - Perfecțiunea intangibilă: absența unui ou din care să se nască o altă lume, copie fidelă a celei cerești;
 - Legea ciclicității: tot ce e viu pe pământ e supus veșniciei. (Nichita Stănescu);Pentru copaci, a căror finalitate se constituie din fructe, oamenii sunt fructele călătoare ale unui pom uriaș. Pentru pietre - condamnate la neclintire sau, poate, dimpotrivă, la veșnica mișcare, din chiar clipa ruperii lor din soare - oamenii sunt apăsare lină și mișcare continuă; pentru aer, mediul pasarilor, oamenii sunt păsări extraordinare având aripile „crescute înlauntru” și planaând fantastic în cel mai curat aer, „care e

gândul”.

Motivul stănescian recurent: făptura (umană) cunoscătoare contopită, în actul cunoașterii, cu lumea/obiectul (de cunoscut);

- Imaginarea empatică, prin identificarea celorlalte forme de existență:
 - Reconstituirea câmpurilor semantice generatoare de semnificație
 - Identificarea și comentarea strategiilor discursive - organizare textuală, blocuri compacte - secvențe, variațiile temporale, ierarhizarea sintactică, deschiderea și închiderea textului, interpretarea titlului, analiza mijloacelor artistice (niveleuri de analiză)
- Reprezentarea ideilor poetice în artă: cea mai reprezentativă imagine aleasă de elevi a fost Constantin Brâncuși: „Începutul lumii”

Constantin Brâncuși: „Începutul lumii”

- Reprezentarea ideilor poetice în psihologie: forța motrică a originii acțiunilor umane o reprezintă interesul propriu, interes ce poate fi ierarhizat.

Concluzie

Activitatea prezentată este importantă sub aspectul descoperirii rolului interdisciplinarității în formarea opiniilor despre activitatea literară a unui scriitor, despre contextul în care apare opera acestuia. De asemenea, de bazează pe priceperile și deprinderile deja formate în decodarea mesajului și urmărește, în principal, perfecționarea în formarea competențelor de analiză a unui text poetic din perspective multiple.

Bibliografie

- Blaa, Lucian, Geneza metaforei și sensul culturii, București, Editura Humanitas, 1994.
- Borges, Jorge Luis, Arta poetică, ediție îngrijită de Călin-Andrei Mihăilescu, traducere de Mihnea Gafița, București, Editura Curtea veche, 2002.
- Buzași, Ion, Poezia religioasă românească, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2003.
- Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere, Traducere de Daniel Nicolescu, Doina Uricariu, Olga Zaicik, Laurențiu Zoicaș, Irina Bojin, Victor-Dinu Vlădulescu, Ileana Cantuniari, Liana Repeșeanu, Agnes Davidovici, Sanda Opreșcu, București, Editura Artemis, 1993.
- Ciortea, Marcela, Didactica limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu, Calitate, inovare, comunicare în sistemul de formare continuă a didacticienilor din învățământul superior, Alba

Iulia, 2011.

6. Cojocăreanu, G., Vâlceanu, A., Didactica specialității - Limba și literatura română, Editura Arves, 2007.

7. Eco, Umberto, Opera deschisă. Formă și indeterminare în poeziile contemporane, prefată și traducere de Cornel Mihai Ionescu, București, Editura pentru Literatură Universală, 1969.

8. Eliade, Mircea, Tratat de istorie a religiilor, traducere de Mariana Noica, București, Editura Humanitas, 1992.

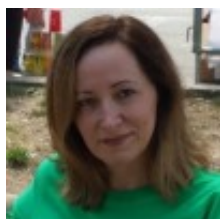
9. Kernbach, Victor, Dicționar de mitologie generală. Mituri. Divinații. Religii, București, Editura Albatros, 1995.

10. Voiculescu, Elisabeta, Metodologia predării-învățării și evaluării, Editura Ulise, Alba Iulia, 2002.

Pasiune și responsabilitate în educație

De **Cornelia Anca Buzilă**

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 15, Sibiu (Sibiu)

Responsabilitatea meseriei de profesor derivă din influența exercitată de un cadru didactic asupra copiilor, de rolul important pe care acesta îl poate juca în parcursul viitor al copiilor. Această influență se manifestă încă de la cea mai fragedă vârstă și se menține pe întreg parcursul școlarității. Un bun cadru didactic reușește să facă mai mult decât să asigure o transmitere adecvată a cunoștințelor către copiii pe care îi educă, reușește să îi învețe pe aceștia cum să caute și să găsească singuri informațiile de care au nevoie la un moment dat, cum să învețe singuri, cum să se adapteze cu succes la o situație neprevăzută și să găsească răspunsuri și soluții la problemele cu care se confruntă.

A educa înseamnă a trece dincolo de volumul de cunoștințe - înseamnă și schimbări de ordin psihologic și social. Educația de calitate presupune implicare activă, empatie, dedicare. Nu este suficient ca un profesor să își predea materia, fie și într-un mod strălucit. Este necesar ca acesta să se asigure că cei care stau de partea cealaltă a băncii au înțeles și, mai mult decât atât, au capacitatea de a aplica în practică cunoștințele primite. Sunt foarte importante cunoștințele pe care un elev reușește să și le însușească pe parcursul școlarității, însă educația pe care o primește, în sens mai larg, este și mai importantă și mult mai folositoare în viață. O predare aplicată, focalizată pe nevoile de integrare viitoare în societate, pe răspunsul la necesitățile de moment și de viitor ale elevului, dar care ia în considerație și sentimentele, starea psihică a acestuia, va avea ca rezultat educarea adecvată, cu efecte benefice.

Educația merge mai departe de „predarea cunoștințelor” și presupune îmbarcarea într-o călătorie împreună cu elevii, călătorie în care cunoștințele predate sunt prelucrate în funcție de interesul și nevoile elevilor, sunt adaptate la nivelul fiecăruia și sunt aplicate în practică, în viața de zi cu zi, în activitatea cotidiană,

determinând și schimbări la nivel motivațional, comportamental.

Prin predare, elevii pot învăța noțiuni, fapte, reguli, valori morale, tehnici etc, însă educarea elevilor nu este posibilă decât prin aplicarea tuturor acestora în practică, în contexte adecvate, în care ei să învețe să le aplice, să le folosească, dezvoltându-și astfel propria personalitate. Predarea este doar unealta prin care se reușește educarea elevilor și depinde foarte mult pe profesor, de modul în care acesta abordează predarea, de stilul de lucru individual, de implicarea fiecăruia.

Educarea implică o reacție din partea elevului, modul în care elevul reușește să acumuleze cunoștințele, priceperile, regulile și să le aplice în acțiunile sale, să își schimbe propriul comportament și să se adapteze prin aplicarea cunoștințelor primite.

Instituțiile de învățământ asigură cadrul pentru instrucția și educația elevilor, prin baza materială, condițiile și, mai ales, resursa umană implicată în procesul instructiv-educativ. Majoritatea cadrelor didactice sunt cadre calificate, cu pregătire în domeniu. Dar pregătirea de specialitate nu este întotdeauna suficientă pentru a asigura profesionalismul și eficiența în rândul cadrelor didactice în ceea ce privește educarea elevilor. Profesorul, dascălul, trebuie să meargă mai departe de a-i învăța pe copii, el trebuie să îi educe. Este nevoie de o anumită chemare pentru această meserie, de multă muncă, dar, mai ales, de empatie și dăruire. Există cadre didactice care își fac foarte bine meseria în ceea ce privește transmiterea sistematică a cunoștințelor către elevi, dar care nu reușesc să pătrundă în sufletul și conștiința acestora, ceea ce nu permite și o transformare a elevului, educarea acestuia.

Un profesor care educă este cel care influențează viața elevului dincolo de băncile școlii. Este un profesor despre care elevii își amintesc cu drag, care devine mentor, exemplu de urmat, care îi marchează viața încă de pe băncile școlii, dar continuă să îi influențeze și în viitor prin faptul că a reușit să îi modeleze în așa fel încât ei să se poată adapta în orice fel de situație.

Pentru a deveni un profesor care educă și modelează caractere, este necesar ca acesta să fie capabil să se modeleze și adapteze la rândul lui. Societatea modernă este mult diferită și în continuă schimbare. Școala trebuie să țină pasul cu schimbările intervenite și să răspundă nevoilor diferite ale elevilor, ale societății, să adapteze curriculumul, dar mai ales metodele și tehnicile de predare. Profesorii trebuie să fie deschiși la nou, trebuie să învețe ei înșiși și să fie la curent cu tehnologia modernă, cu preocupările și interesele elevilor pentru a putea să îi înțeleagă, să țină pasul cu ei, să îi ajute și, mai ales, să îi educe prin puterea exemplului.

Șansa și bucuria de a fi mentorul unui elev, de a-ți pune amprenta asupra dezvoltării și educației sale, de a-i influența viitorul și deciziile pe care le va lua în viață, trebuie să reprezinte o provocare pe care fiecare profesor să o privească cu responsabilitate și mândrie. La vârste fragede, influență cadrului didactic este covârșitoare, determinantă. Ce spune „doamna învățătoare” este literă de lege, copiii înclină să o asculte și să îi dea dreptate mereu ei, în detrimentul familiei, ceea ce dovedește cu câtă responsabilitate trebuie abordată orice problemă, cu câtă grijă trebuie tratat fiecare copil, ca individualitate, pentru influențarea pozitivă și educarea corectă a acestuia.

Copiii pot studia și din cărți, pot învăța și din emisiuni televizate, dar pentru a se educa și forma au nevoie de exemple de urmat, de

oameni care să îi influențeze, care să îi inspire, să le trezească motivația pentru propria dezvoltare, să îi încurajeze să cerceteze, să descopere, să își dezvolte curiozitatea naturală cu care sunt înzestrați toți copiii și, nu în ultimul rând, să aibă încredere în ei și să le dezvolte și lor această încredere în propriile forțe. Fiecare copil reprezintă o individualitate, iar profesorul care reușește să educe este acela care vede în fiecare copil ceea ce este special, acea latură care merită și trebuie evidențiată, potențialul care îl va propulsa, dar îl va face și fericit în același timp.

Pornind de la definiția verbului 'a educa' – conform Dicționarului explicativ al limbii române, înseamnă „a forma pe cineva prin educație; a influența în mod intenționat, sistematic și organizat dezvoltarea intelectuală, morală și fizică a copiilor și tineretului” – se poate spune că profesorul care reușește să educe, nu doar să predea, este acela care reușește să influențeze dezvoltarea unei persoane, în mod voit și organizat. Un profesor este acela care merge în fiecare zi la școală și își predă materia, în timp ce un *profesor care educă* merge mai departe decât a-și face meseria de profesor, este cel care reușește să predea conținutul tocmai prin specificul relației strânse pe care o are cu elevii, făcându-l viu, interesant, abordabil.

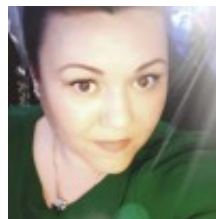
A educa nu este doar o meserie, pentru un profesor adevărat. Este o chemare, este o dăruire și o pasiune de a amplifica visurile și dorințele elevilor, de a căuta și găsi împreună răspunsuri la întrebări și probleme, de a crea situații de învățare în care profesorul, la rândul lui, învață alături de elevi și se transformă în ghidul-tovarăș al lor într-o călătorie în necunoscut. La finalul acestei călătorii, copiii sunt mai bogați nu doar cu un bagaj de cunoștințe nou dobândite, dar și cu un set de deprinderi, de reguli, de comportamente pe care au fost determinați să și le însușească. Pentru ca reușita educației să fie deplină, este foarte important modul în care un profesor reușește să își atragă 'publicul', să captiveze atenția micilor participanți pe care îi invită la aventură, cu scopul pe care și l-a propus de a-i educa, dar îmbrăcând totul într-o formă care să determine armonizarea completă cu aceștia.

A educa este o șansă pe care o are fiecare profesor de a influența viitorul prin formarea și modelarea micilor caractere, șansă care trebuie privită cu responsabilitate și asumată în procesul didactic. Măsura în care fiecare cadru didactic reușește să profite de această șansă și să își pună amprenta asupra personalității educabililor depinde de profesionalismul și de implicarea fiecăruia, dar în mod deosebit de chemarea, de vocația pe care acesta o are, de calitățile individuale și sentimentele care îl ghidează în meseria de profesor.

Ieri marginalizat, astăzi elev integrat, cu părinți încântați

De **Mihaela-Violeta Boscor**

Școala Gimnazială Nr. 1, Negoiești (Bacău)

Cuvântul progres nu are nici un sens, cât există pe lume copii nefericiți, spunea Albert Einstein.

Transformările pe care le cunoaște societatea noastră, urmând drumul dificil al unei democratizări autentice, se răsfrâng, în mod firesc, și asupra științelor educației, conferindu-le noi dimensiuni și noi coordonate. Există, astăzi, un efort de adaptare a muncii educative la realitățile și perspectivele românești și, în același timp, de racordare la progresele gândirii și practicii pedagogice universale. Există și un efort de depășire a inerțiilor și dogmelor unei pedagogii rămase în urma vieții.

Dintre multele idei novatoare care succesiv se situează în prim planul dezbaterilor pedagogice de astăzi, lucrarea de față își propune să investigheze una de maximă importanță, anume ideea că influențele formative se exercită, de regulă, prin mijlocirea situațiilor în care sunt puși cei ce urmează a fi educați, respectiv prin situații educative – fie ele situații de învățare, de formare morală sau spirituală, de împlinire a vocației artistice, de dezvoltare psihomotorie etc.

Situația există nu „în sine” ci pentru subiectul ei. Situația apare prin implicarea subiectului. Existența subiectului face ca factorii externi să fie selectați în raport cu semnificația lor pentru subiect. Subiectul aduce în situație „condițiile interne”, adică potențialul lui și particularitățile lui, ca rezultat al înzestrării și al întregii lui formări anterioare.

Oprindu-né la situația cu care am avut de-a face la clasă, aceea de a lucra încă din clasa pregătitoare cu un elev care prezenta un handicap fizic locomotor, aceasta se prezenta ca fiind una defavorabilă deoarece, pentru elevul care nu reușea să execute în întregime cerințele din cadrul orei de educație fizică această activitate a devenit foarte repede una neplăcută, de evitat chiar. Subiectul intră în situație cu un ansamblu de capacități (intelectuale, afective, aptitudinale, volițional-motorii), cu o structură cognitivă (înglobând informațiile ierarhizate și stocate), cu însușirile sale temperamentale, cu trăsăturile sale de caracter. Împreună cu familia, care nu concepea să fie numit copilul lor *copil cu cerințe educative speciale*, și cu medicul curant al copilului, care cunoștea deficiența și gradul de gravitate al acesteia, am descoperit că existau anumite tipuri de exerciții care erau chiar recomandate în afecțiunea de care suferea acesta, exerciții care puteau fi executate cu succes de către întreaga clasă de elevi astfel încât în scurt timp, făcând un efort pentru a-și recupera lipsurile, cerând ajutorul cadrului didactic coordonator al activității de educație fizică, părinților, colegilor, această situație a devenit una favorabilă pentru copilul traumatizat pe plan subiectiv, acesta simțindu-se nu cu mult timp înainte respins,

oprimat, frustrat, inferior și mereu cu o senzație de insecuritate în suflet. Rezultatul obținut printr-o acțiune eficientă, adecvată situației existente, marchează ieșirea din această situație.

Elevul a fost „pus în situație”, devenind astfel subiect al situației, el căutându-și ieșirea din situație printr-o activitate care ar trebui să fie tocmai aceea pe care o considerăm necesară în această etapă a formării lui. Ceilalți factori îl impulsionează, îl ajută sau (dacă sunt inadecvați) îl împiedică în acțiune – dar motorul acțiunii este el însuși. El né apare ca un „nucleu” al situației, în jurul căruia gravitează ceilalți factori. Situația este astfel „personalizată”. Credem că acesta este modul prin care se poate răspunde principalei cerințe a pedagogiei moderne: a centra educația pe copil.

Când vorbim de situație educativă în acest sens, factorii existenți né interesează nu „în sine”, într-un tablou general, ci prin impactul lor cu acea persoană care constituie subiectul situației. Copilul este parte a situației, dar nu o parte oarecare, ci acea parte la care se raportează toți ceilalți factori.

Privindu-l pe elev ca subiect al situației educative, nu diminuăm deloc rolul educatorului ca organizator al acestei situații. Educatorul concepe situația în așa fel încât elevul, „pus în situație”, să efectueze acele forme de activitate și să manifeste acele atitudini prin care prevedem că vor fi atinse obiectivele educaționale vizate. Cum vedem, și educatorul este într-o anumită situație, dar nu în situația educativă, ci în situația de creator al acesteia. Situațiile educative create într-o școală specială, unde toți elevii suferă de aceeași deficiență, diferă mult de cele dintr-o clasă obișnuită, în care a fost inclus și un copil cu un handicap anume.

Clasă cu elevi integrați poate deveni orice clasă și probabil așa vor trebui să devină toate, într-o școală deschisă și flexibilă, iar prin maniera integrării trebuie să se asigure, printr-un management minuțios organizat: o înțelegere reală a ceea ce este integrarea, definirea procesului ca atare, nu numai o simplă plasare a copiilor împreună; să cunoască legăturile dintre educația pentru integrare și valorizarea diversității umane.

Această manieră asigură promovarea ethosului școlar care valorizează toți copiii și familiile lor; favorizează un climat de sprijin flexibil și răspunsuri creative la nevoile/ cerințele individuale, lipsa de succes la răspunsurile inițiale netrebuind să constituie un motiv pentru a abandona integrarea, ci să devină un punct de plecare; recunoașterea integrării ca o parte a politicilor de egalizare a șanselor cu aranjamentele clare pentru implementare, fundamentare și monitorizare; să asigure că admiterea copiilor cu cerințe educative speciale în structuri educative să fie orientată pozitiv și cu sensibilitate.

În cazul nostru, vom prezenta câțiva pași necesari în orchestrarea învățării, uzitați la clasă:

- predarea se planifică luându-se în considerare toți elevii;
- lecțiile încurajează participarea tuturor elevilor și dezvoltă capacitatea de a înțelege diferențele;
- elevii sunt implicați activ în propriul proces de învățare, ei învățând în colaborare;
- evaluarea contribuie la obținerea de realizări de către toți elevii;
- disciplina la orele de curs se bazează pe respectul reciproc;

- toți elevii iau parte la activitățile organizate în afara orelor de curs.

Studiu de caz

La fiecare cinci ani, primim de la diferite grădinițe de copii „absolvenți” ai grupelor mari din care au făcut parte, pentru a începe cu ei o nouă serie de ciclu primar. Cum, obișnuim și e și normal, verificăm și analizăm fișele lor de observații întocmite în grădinițe, sau fișele medicale și alte documente din dosare. La seria anilor 2014-2019, am avut o surpriză nu reieșită din dosar, ci după primele întâlniri cu noii elevi, când aceștia se acomodează și se fac cunoștințe, se leagă prietenii.

Activitatea am desfășurat-o sub formă de jocuri de rol, dramatizări cu personaje din poveștile cunoscute, jocuri în perechi, pe grupe sau în echipe. Repede am sesizat că fetița P.D. are tendința de a sta mai retrasă, singură retrasă de grup deși mereu cu zâmbetul pe chip. În pauze, obișnuită din grădiniță era mai sociabilă dar încerca să nu părăsească prea des pupitrul. Am re-verificat fișa de observații din grădiniță nedescoperind nimic deosebit, totul părând normal, medical fără probleme.

Dându-né de bănuț, am ținut-o sub observație o perioadă de timp, în momente diferite, până când am constatat că fetița nu îndrăznește să apară în fața clasei dintr-o jenă numai de ea cunoscută. La fiecare început de serie de copii, obișnuim să cerem de la familii relații despre sănătatea copiilor, comportament în familie, la joacă, dacă are rezistență la efortul de mers pe jos, dacă are totuși vreo afecțiune pentru a preveni orice risc de îmbolnăvire. Părinții fetiței au descris-o ca fiind un copil „fără probleme”.

În urma observațiilor noastre, am contactat părinții, le-am descris situația deoarece fetița când am întrebat-o ce se întâmplă cu ea, și-a înroșit obraji, a dat din umeri și nu né-a lămurit. Citiserăm că persoana deficientă este asemenea unui „arici”: un suflet mare, dornic de normalitate, afecțiune și independență, închistat într-un înveliș protector, țesut de-a lungul timpului. În urma discuțiilor purtate, părinții au recunoscut că fetița are multiple intervenții chirurgicale aplicate în zona încheieturilor de la picioare dar că au considerat că situația este remediată, fetița mai schioapătă puțin, o îmbracă mereu cu pantalon mai lung pentru a trece neobservată afecțiunea de care suferă, au învățat-o cum să se deplaseze până la pupitrul pentru a se sesiza cât mai puțin și cu asta au rezolvat problema, pentru a nu râde ceilalți copii de ea.

Pentru a putea fi suficient de empatic, pentru a fi cât mai deschiși, fiecare dintre noi trebuie să trecem măcar cu imaginația prin experiența de părinte al unui copil cu o oarecare deficiență.

Copila era în evidența unui cabinet medical specializat încă de la naștere. Nașterea unui copil cu deficiențe schimbăse destinul întregii familii.

De mic copil, deficientul este izolat, alungat, jignit, etichetat, brutalizat. Posibilitățile lui de comunicare, de cele mai multe ori, nu se pot ridica la nivelul dorinței de a se exprima, iar atunci când dizabilitatea sa este vizibilă, prezența sa atrage după sine, în cel mai bun caz, compătimire sau, mai rău, milă. Atitudinea celor din jur față de existența sa concretă îl face să devină cu timpul néîncredător, să fie surprins atunci când întâlnește un semen care-l tratează ca pe un egal. Este explicabil de ce, în timp, se izolează, devine un introvertit chiar și atunci când temperamentul

său ar fi trebuit să conducă la un alt tip de comportament.

De atunci, în cunoștință de cauză, am procedat la ajutorarea fetei ca să poată participa la cursuri, așezând-o cât mai aproape de catedră, în primul rând de pupitre individuale pentru a-i ușura deplasarea în fața clasei, ea fiind un copil inteligent cu drag de literatură și reale înclinații spre creație literară.

„La suflet nu se ajunge nici cu bisturiul, nici cu hârlețul, nici cu laserul, nici cu cele mai sofisticate aparate, nici măcar cu vorba, ci doar cu sufletul, cheia sui generis a penetrării cetății pe care o întrușipează.” (Mioara Maria Salloum)

În clasă nu au fost reacții de respingere sau izolare a fetei nici din partea elevilor dar nici din partea părinților care nu știau prea multe despre situația copilului și preventiv, am desfășurat activități pe teme specifice legate de copii cu deficiențe la lectoratele cu părinții și în cadrul proiectului „Copil ca tine sunt și eu”.

Util pentru a integra copilul cu deficiențe fizice, am considerat măsurile: am vorbit deschis cu părinții și copiii deoarece nimeni nu are dreptul să umilească în vreun fel altă persoană-nedând numele fetei- să rădă sau să obiecteze de prezența persoanei respective, indiferent de starea fizică a acesteia; am aflat cât mai multe lucruri despre deficiența copilei, despre felul în care trebuie să se desfășoare activitatea într-o situație sau alta, despre progresele reale pe care le poate face copila și prin urmare despre cele mai potrivite metode de evaluare a acesteia și notarea sa în concordanță cu munca depusă și rezultatele concrete care pot fi obținute având în vedere deficiența de care suferă; am planificat acțiuni socio-culturale cu participarea elevilor din clasă; am editat o revistă a claselor I-IV, lecții în care și ea a fost inclusă, serbări cu temă pentru diferite evenimente - eleva fiind talentată literar; am tratat-o permanent ca pe un copil normal, am stimulat-o, am lăudat-o și am procedat în așa fel încât să se simtă egală cu toți colegii de clasă; am colaborat permanent cu familia ei în timpul celor patru ani și eleva a reușit să finalizeze ciclul primar cu rezultate foarte bune la toate materiile. Acum este elevă a școlii noastre în același colectiv.

Acest caz a demonstrat că acești copii - cu nevoi speciale - pot învăța în cadrul școlii împreună cu ceilalți copii, dar în situația lor cadrul didactic trebuie să acorde o atenție aparte, un anume tip de protecție mascată, mai multă stimulare, fără lezarea celorlalți elevi.

Strategii de predare online la elevii cu cerințe educaționale speciale

De **Emel Cadâr**

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Maria Montessori,
Constanța (Constanța)

Pandemia de coronavirus a adus cu ea o criză care afectează mai multe sectoare din societate. Este și cazul educației, pusă în fața unei noi provocări: cea digitală (comunicare digitală, gestionarea informației, crearea de conținuturi digitale educaționale, implementarea aplicațiilor de management școlar, utilizarea echipamentelor digitale, respectarea normelor etice și legale în spațiul digital).

Predarea online eficientă nu înseamnă doar preluarea conținutului lecției și transmiterea lui folosind tehnologia. Mediul online de învățare vine cu provocări și resurse specifice, care presupun că atât profesorii, cât și elevii să se adapteze și să își schimbe modul de lucru.

Mediul de predare poate că nu este același cu cel cu care eram obișnuiți, dar este important să ne amintim că buna predare este totuși bună predare:

- să fim creativi, să adaptăm, să selectăm ce se potrivește;
- să fim disponibili, deschiși, prezenți;
- să găsim soluții.

Predarea online este o provocare pentru copii, pentru părinți și pentru cadrele didactice. Ajută însă o atitudine deschisă și flexibilă, pentru a evalua corect ce funcționează și ce nu, pentru a încerca idei noi și pentru a învăța din experiența altor cadre didactice.

Din perspectiva diferențelor de dezvoltare, stilurilor de învățare și a altor particularități ale copiilor cu CES care o alcătuiesc, clasele sunt caracterizate de diversitate, fiind clase eterogene. Lumea claselor eterogene nu este un mediu ușor, mai ales în condițiile predării online, în care timpul este crucial și nu este propice pentru acoperirea unor mari cantități de conținut, specific diferitelor discipline de studiu.

Pentru a crea un mediu de învățare productiv folosind tehnicile adecvate în timpul procesului de predare, instruirea online am realizat-o pe grupe de elevi, astfel încât să fie flexibilă cu programul și cu nevoile copiilor. În cadrul acestor întâlniri pe grupe am individualizat și creat materiale în funcție de particularitățile psihointelectuale ale copilului.

Pentru socializarea online, pentru conectarea emoțională a copiilor și ca această distanțare să nu fie totuși o izolare psihologică, am organizat întâlniri săptămânale cu tot colectivul clasei. În aceste discuții virtuale, fiecare elev trebuie să contribuie cu ceva substanțial la conversație.

Modalitățile de repartizare a sarcinilor de lucru au fost frontale (cu modalități de participare a elevilor colectivă, pe grupe și individuală) și diferențiate (cu modalități de participare a elevilor pe grupe și individuală).

Elevii s-au adaptat la formatul acesta de predare online. Ei reușesc să învețe și găsesc și interacțiunea socială pe care o caută, chiar dacă nu în modul în care erau obișnuiți. Deoarece timpul este

crucial în predarea online e nevoie ca lecțiile să fie structurate într-un mod diferit față de cele din clasă. Acestea trebuie să fie mai scurte, însemnând maxim 20 de minute în care să se prezinte informațiile noi legate de subiectul predat, iar timpul rămas ar trebui dedicat activităților care să-i ajute pe elevi să asimileze mai ușor informațiile prezentate anterior.

Instruirea online nu este propice pentru acoperirea unor mari cantități de conținut, întrucât trebuie să fie flexibilă cu programul și cu nevoile copiilor cu CES. Conținuturile învățării le-au fost predate într-o manieră integrată astfel încât copiii să simtă și să aprecieze utilitatea lecțiilor.

- expuneri PowerPoint pentru a prezenta informațiile importante legate de lecția predată.
- imagini în prezentări și videoclipuri scurte.
- elevii să facă cea mai mare parte a muncii – implicarea elevilor în discuții legate de materialele vizuale și audio prezentate; conținuturile învățării prezentate vizual și interactiv, transformă informații abstracte în informații ușor de procesat de către copii.
- interactivitatea – discuții live între copii sau între copii și profesori.
- prezența autentică – copiii vor fi mai implicați în lecțiile online atunci când li se permite să se exprime social, cognitiv și legat de conținutul învățării și atunci când cadrul didactic se exprimă din aceste puncte de vedere.

Cursurile „online” au nevoie de un design special și de o abordare pedagogică diferită față de cea din sălile de clasă, cu participare directă.

Predarea online se bazează pe comunicare și este necesar să evităm situația în care elevul nu poate înțelege informația la capacitate maximă. De aceea, este nevoie ca:

- activitățile instructiv-educative trebuie tratate din perspectivă pluridisciplinară, interdisciplinară și transdisciplinară.
- cursurile trebuie să fie interactive, create într-o varietate de moduri și folosite diferite resurse educaționale. Varianta digitală a acestora, prin explicațiile, exercițiile propuse, întregeste și îmbogățește valoarea instructiv-educativă a activității de predare online, fiind un instrument de lucru relevant, util pentru elev și pentru profesor.
- formele de organizare a activității didactice (individuală, pe grupe, colectivă), în predarea online, trebuie corelată cu individualizarea și crearea de materiale în funcție de particularitățile copiilor.

Bibliografie

Gherguț, A., Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași, 2006.
Jinga, I., Manual de pedagogie, All, București, 2006.
Marcu, V., Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității, Oradea, 2012.

Experiențe online

De **Oana Stângaciu**

Școala Gimnazială Nr. 19, Brașov (Brașov)

Cred că nimeni nu va uita anul 2020. Îl vom ține minte ca pe un an al provocărilor și schimbărilor majore din viața noastră. N-aș putea să spun că a fost un an rău, ci doar un an al schimbărilor multiple și majore. El né-a forțat să învățăm rapid, să né adaptăm, să fim în stare să facem ce nici nu visam. N-a fost o adaptare ușoară. A fost o adaptare care a semănat cu o sită ce a cernut profesorii cu vocație de cei trecători. O oportunitate ce a întărit relațiile în familie, dar și relația familie-școală, atât de necesară. Odată cu începerea pandemiei, né-am trezit puși în situația de a preda on-line, unii mai pregătiți, alții mai puțin pregătiți pentru astfel de situații. A fost o mobilizare în forță din partea cadrelor, a părinților și a elevilor și asta a strâns legăturile dintre noi.

A fost un volum mult mai mare de muncă, implementare de platforme, situații de criză, dar și formare și pregătire intensă și permanentă pentru a fi la zi cu multitudinea de variante din care trebuia să alegi pe cea optimă pentru specificul clasei tale. Pe Zoom sau Google Classroom, pe tablete, telefoane, laptopuri sau desktopuri, fiecare cum a putut și cu ce a avut, într-un efort comun, stând în fața ecranelor mai mult decât era normal, am mers alături de elevi într-un efort comun, în pasul schimbărilor și né-am adaptat.

Lecțiile interactive, schimbarea permanentă de metode și mijloace au fost cheia succesului.

Provocările, neliniștile, întrebările la care trebuia să găsim de multe ori singuri răspuns, ochii roșii, obosiți au transmis elevilor un mesaj de mare valoare; acela că învățarea nu se încheie nici atunci când sună clopoțelul, nici atunci când termini școala. Ea continuă toată viața. Am învățat unii de la alții, de multe ori chiar de la elevi, ei s-au simțit importanți, cum și erau, noi né-am bucurat că né pot ajuta. Am devenit mai buni, mai pozitivi, mai atenți, mai empatici, mai răbdători, mai deschiși, mai creativi, mai spontani, mai receptivi, mai flexibili și mai organizați în gândire, mai apropiați și toate acestea au crescut în echipa unitară elev-profesor. Am constatat din nou că atunci când vrem cu adevărat să facem ceva, putem face.

Au fost lecții de viață pe care le-am învățat împreună. Am conștientizat parcă mai bine că nu folosește nimănui să stai să te plângi, folosește să acționezi și dacă tot o faci merită să o faci bine, cu pasiune. Am realizat din nou, că în multe situații copiii se adaptează mai bine decât adulții. I-am pus pe elevi să-și învețe colegii să facă diverse lucruri. Ei au fost puși în situația educatorului, iar eu în situația elevului și asta a făcut să né înțelegem mai bine unii pe alții. Am înțeles de ce celălalt reacționează într-un anumit fel, ce simte, ce gândește, ce se poate schimba. A existat dezvoltare personală, dezvoltare a spiritului de

echipă, dezvoltare a abilităților socio-personale și de management, dar mai ales ne-am dezvoltat competențele digitale.

Am avut curajul să învățăm din greșeli și am îmbrățișat schimbarea, moment în care provocările nu au mai părut la fel de mari. Bucuria reală, emoția pozitivă ce se simțea, în ciuda situației care nu era deloc ușoară, la fiecare nouă întâlnire online, curiozitatea elevilor în legătură cu noile aplicații pe care le aduceam la ore, felul în care îmi povesteau ce simt și ce trăiesc, ca nouă experiență de viață, uneori spaima legată de boala părintelui, alteori bucuria orelor petrecute alături de aceștia a readus în atenția fiecăruia dintre noi faptul că educația presupune mai mult decât a preda lecții și a parcurge materia, sau a da note.

Ne-am reamintit cât de importantă este relația socio-emoțională, grija și preocuparea față de întreaga lor dezvoltare. Comunicarea dintre cadre, cadre și elevi, cadre și părinți a devenit mai accentuată. Fiecare avea neliniștile, gândurile, emoțiile lui, dar odată împărtășite constatam că nu suntem singuri, că și alții au aceleași gânduri, preocupări, sentimente, probleme ca și noi și asta parcă ne mai liniștea în aceste vremuri nesigure cum nu mai trăisem încă. Fiecare întâlnire cu ei se termina cu concluzia „Sănătoși să fim și trecem noi și peste asta”. Și am trecut cu bine prin acest efort comun, cu respect, cu dedicare și cu multă iubire, care chiar dacă exista și înainte parcă nu se manifesta la fel de puternic.

Sunt convinsă de faptul că și atunci când vom lucra din nou în clase împreună cu elevii vom folosi în continuare multe din metodele, aplicațiile și jocurile folosite în lecțiile online, căci învățarea cu ajutorul acestora a părut mai simplă, mai plăcută, mai ușoară, iar elevii rezonează mult mai bine cu metodele noi de învățare.

Am plâns, am râs, am muncit, am dăruit și am ajuns din nou la concluzia că „ce nu ne omoară ne întărește.”

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice